

HRVATSKI VOJNIK

Broj 539 • 17. studenog 2017. • Izlazi od 1991. • www.hrvatski-vojnik.hr

CIJENA 10 KUNA

EUR 2,10
CAD 3,00
AUD 3,30
USA 2,00
CHF 3,50
SLO EUR 1,80
SEK 17,00
NOK 17,00
DKK 15,50
GBP 1,30

**U VUKOVARU
OTVORENA VOJARNA
"204. BRIGADE HV"**

**ODLAZAK SNAGA
U MEĐUNARODNE
OPERACIJE I MISIJE –
NAJVEĆI LOGISTIČKI
IZAZOV**

ORUŽANE SNAGE
REPUBLIKE HRVATSKE
HRVATSKA KOPNENA VOJSKA

**VOJARNA
"204. brigade HV"
Vukovar**

Augusta Cesarca 22 b
Vukovar

**OTVOREN
NATO-ov
OBJEKT ZA
KOMUNIKACIJSKO-
-INFORMACIJSKE
SUSTAVE**

RAZGOVOR

brigadir Goran Huljev,
zapovjednik Središta
za obuku HRZ-a i PZO-a
"Rudolf Perešin"

ISSN 1330 - 500X PRINTED IN CROATIA
0 4 6 1 7
9 1 7 7 1 3 3 0 5 0 0 0 0 3

BROJ 539 | 2017

SADRŽAJ

Nakladnik: MINISTARSTVO OBRANE REPUBLIKE HRVATSKE / SAMOSTALNA SLUŽBA ZA ODNOSE S JAVNOŠĆU I IZDAVAŠTVO / ODJEL HRVATSKIH VOJNIH GLASILA I IZDAVAŠTVA

Glavni urednik: Željko Stipanović (zeljko.stipanovic@mohr.hr), Zamjenica glavnog urednika: Vesna Pintarić (vpintar@mohr.hr)

Urednici i novinari: Domagoj Vlahović (domagoj.vlahovic@gmail.com), Lada Puljizević (ladapuljizevic@yahoo.com), Petra Kostanjsak (petra.kostanjsak@mohr.hr)

Lektura / korektura: Gordana Jelavić (gjelavic50@gmail.com), Andrea Pavlić. **Prijevod:** Dubravka Marić (dmarić@mohr.hr). **Fotograf:** Tomislav Brandt, Josip Kopi, Mladen Čobanović, Karlo Briglijević

Grafička redakcija: Zvonimir Frank (urednik), (zfrank@mohr.hr), Ante Perković, Predrag Belušić, **Marketing i financije:** Igor Vitanović, tel: 3786-348; fax: 3784-322, **Tisk:** Znanje d.o.o., Mandićeva 2, Zagreb

Adresa uredništva: Odjel hrvatskih vojnih glasila i izdavaštva, Ilica 256b, 10000 Zagreb, e-mail: hrvojnik@mohr.hr

DOGĀDAJI

ZAPOVJEDNIŠTVO SPECIJALNIH SNAGA

"Stožerni brigadir Ante Šaškor"
- novo ime delničke vojarne [7]

VOJARNA "PUKOVNIK MARKO ŽIVKOVIĆ"

Otvoren NATO-ov objekt za komunikacijsko-informacijske sustave [8]

93. ZRAKOPLOVNA BAZA

Prvi angažman protupožarnih snaga OSRH u Italiji [13]

VOJARNA "CROATIA"

27. obljetnica 1. gardijske brigade Tigrovi [14]

MORH I OSRH

OSRH

Odlazak snaga u međunarodne operacije i misije
- najveći logistički izazov [4]

RAZGOVOR

brigadir Goran Huljev, zapovjednik Središta za obuku HRZ-a i PZO-a "Rudolf Perešin" [10]

ZAPOVJEDNIŠTVO ZA POTPORU

Kontrolno bojno gađanja haubicom PzH 2000 [16]

POLIGON "EUGEN KVATERNIK"

Provedena grupna bojna gađanja i raketiranja iz Kiowa Warriora [21]

VOJNI POLIGON "GAŠINCI"

Pričuvnici na obuci pomoći civilnim strukturama [24]

OSRH

Ocjenjivanje borbene pripremljenosti vodova HKoV-a [26]

RACVIAC

Međunarodna konferencija Od Ottawskog procesa do svijeta bez mina [28]

VOJNA TEHNIKA

NOVOSTI

Kawasaki u Dubaiju [29]
Ugovor za projekt ORCA [29]
Gowind korvete za UAE [29]
Smartglider za Bliski istok [30]
Južnokorejski novitet [31]
Kuda ide Warrior? [31]
Prvi operativni Triton [32]
Porinuta deseta podmornica klase Soryu [32]

PREDSTAVLJAMO

NATO-ov Centar izvrsnosti za planinsko ratovanje [33]

STRELJAČKO NAORUŽANJE

Jurišna puška HK433 [38]

Naslovnicu snimio Mladen ČOBANOVIĆ

U VUKOVARU OTVORENA VOJARNA "204. BRIGADE HV"

"S IZRAZITOM ČAŠĆU I SRCEM ISPUNJENIM PONOSOM MOGU DANAS, UOĆI PREDSTOJEĆE 26. OBLJETNICE DANA SJECANJA NA ŽRTVU VUKOVARA, KONAČNO REĆI - ISPUNIO SAM OBECANJE KOJE SAM DAO NA SJEDNICI VLADE U VUKOVARU 17. STUDENOG 2016. - VRATILI SMO POBJEDNIČKU HRVATSKE VOJSKE U VUKOVAR, GRAD HEROJ I SIMBOL JUNAŠTVA U DOMOVINSKOM RATU. I UPRAVO JE DOLAZAK HRVATSKE VOJSKE U GRAD HEROJ RUPUCA, KAKO NIKAD NEĆEMO ZABORAVITI HEROJE VUKOVARA I SVE ONE KOJI SU POLOŽILI ŽIVOTE NA ALTAR DOMOVINE – BOG NJIH ĆEMO SE I DALJE NASTAVITI BORITI ZA HRVATSKU," PORUČIO JE IZ VUKOVARA MINISTAR OBRANE DAMIR KRSTIČEVIĆ

[str. 18]

www.hrvatski-vojnik.hr

U članstvu Europskog udruženja vojnih novinara (EMPA)
Rukopise, fotografije i ostali materijal ne vraćamo. Copyright HRVATSKI VOJNIK, 2017.
Novinarski prilozi objavljeni u Hrvatskom vojniku nisu službeni stav Ministarstva obrane RH.

Pratite nas i na
društvenim mrežama

OSRH

SUDJELOVANJE OSRH U NATO-ovoj AKTIVNOSTI OJAČANA PREDNJA PRISUTNOST (ENHANCED FORWARD PRESENCE – EFP) POSTAVLJA NEKE NOVE MOMENTE PRED ZAPOVJEDNIŠTVO ZA POTPORU. UZ PRIPADNIKE OSRH I DIO MATERIJALNO-TEHNIČKIH SREDSTAVA, U POLJSKU SU OTPREMLJENI SVLR-i M-92 VULKAN, A PREMA LITVI ĆE U STUDENOM BORBENA OKLOPNA VOZILA PATRIA. "U SVAKOJ ORGANIZACIJI TRANSPORTA POSTOJE IZAZOVI, NO DOSAD ZA NAS NIJE BILO NERJEŠIVIH IZAZOVA NI NESAVLADIVIH ZADAĆA," ISTIČE ZAPOVJEDNIK ZzP-a GENERAL-BOJNIK MLAĐEN FUZUL...

ODLAZAK SNAGA U MEĐUNARODN NAJVEĆI LO

Operacije i misije koje se provode izvan teritorija vlastite zemlje najveći su logistički izazov za sve oružane snage svijeta. OSRH, a posebno Zapovjedništvo za potporu, već imaju prilično iskustvo u misijama izvan Hrvatske. Dovoljno je spomenuti daleki Afganistan ili ipak nešto bliže Kosovo. Uspješne višegodišnje misije takve su i zahvaljujući ZzP-u, koji je svoj dio posla oko potpore našim pripadnicima uvijek obavljao u skladu s postavljenim zahtjevima. Ipak, NATO-ova aktivnost Ojačana prednja prisutnost (*enhanced Forward Presence – eFP*), barem po opsegu i intenzitetu transporta snaga i opreme, postavlja neke nove momente pred krovnu logističku ustrojstvenu cjelinu OSRH. Dosadašnje misije i operacije tražile su prije svega transport ljudstva i jednostavnijih te manjih materijalno-tehničkih sredstava.

ORGANIZACIJA TRANSPORTA ZA SNAGE EFP-a POČELA JE U OŽUJKU 2017.

U Poljsku i Litvu otpremljeni su ili će biti otpremljeni veliki sustavi, samohodni višecijevni lanseri raketa (SVLR) M-92 Vulkan 122 mm i borbena oklopna vozila Patria CRO. Kako to obično biva kod ZzP-a, njegova uloga opet nije

Domagoj VLAHOVIĆ, fotoarhiva HVG-a i ZzP-a

PRIPREMA BORBENIH SUSTAVA

U radioničkim kapacitetima Remontnog zavoda izvršena je priprema sredstava SVLR Vulkan i BOV-ova Patria kako bi bili spremni za upućivanje na zadaču i pouzdani tijekom aktivnosti. Priprema je obuhvatila radove preventivnog i korektivnog održavanja. Remontni zavod izradio je za potrebe HKoV-a prototip nosača opreme vojnika na vanjskom dijelu BOV-a PATRIA CRO te nosača dodatnih kutija streljiva za povećanje borbenog kompleta. Obavljen je također tehnički pregled minobacača 82 mm te postupci održavanja na laserskim daljinomjerima.

E OPERACIJE I MISIJE GISTIČKI IZAZOV

SMJEŠTAJ U POLJSKOJ

Što se tiče uvjeta boravka hrvatskih vojnika u Poljskoj, u ZzP-u kažu da su pripadnici NEP-a još u fazi pripreme za odlazak kontingenta dobili uvid u tamošnju situaciju. Vojnici su smješteni u kompletno renoviranom čvrstom objektu na poligonu "Bemowo Piskie" na sjeveroistoku zemlje. Trenutačno se oprema Hrvatski kutak, u kojem će pripadnici kontingenta moći boraviti u slobodno vrijeme. Nisu zaboravljeni ni klimatski uvjeti jer su zime u Poljskoj u prosjeku hladnije nego u Hrvatskoj. Prije polaska u područje operacije svi pripadnici kontingenta zadužili su vojnu opremu za ekstremne zimske uvjete sukladno odobrenim kriterijima pripadanja.

TRANSPORT LJUDI I SREDSTAVA U LITVU

Transport ljudi i sredstava u Litvu najavljen za zadnju trećinu studenog bit će podijeljen u tri faze: odlazak prethodnice, zatim vlaka s Patrijama i drugim većim teretom te glavnine snaga. Vozila Patria zbog dimenzija zahtijevaju posebne vagone i u željezničkom prijevozu klasificiraju se kao izvanredna pošiljka za koju je potrebno obaviti dodatne najave preko zemalja kroz koje se obavlja prijevoz, s obzirom na to da postoje određena pravila u međunarodnom željezničkom prijevozu.

u fokusu interesa medija, no vjerujemo da stoji tvrdnja da u NATO-ovoju operaciji vjerojatno nikad nije bila značajnija. ZzP je spremno prihvatio svoje zadaće, saznajemo iz razgovora sa zapovjednikom general-bojnikom Mladenom Fuzulom. "Organizacija samog transporta najzahtjevnija je faza odlaska snaga u svaku međunarodnu operaciju. Drugim riječima, bez dobrog planiranja ZzP-a nema odlaska snaga ni imovine izvan Hrvatske. Pripreme za organizaciju transporta u Poljsku i Litvu počele su u ožujku, a intenzivirale su se tijekom lipnja, sve do odlaska 1. HRVCON-a eFPBG u Poljsku," ističe general Fuzul. Podsjetimo, riječ je o hrvatskom kontingentu eFP-a u okviru borbene skupine pod vodstvom Sjedinjenih Američkih Država. Njegov je osnovni dio bitnica SVLR-a Vulkan, a stigao je u zemlju saveznicu tijekom listopada. Prijevoz ljudi i sredstava obuhvaćao je tri faze. Početkom listopada prethodnica snaga i NEP (snage Nacionalnog elementa potpore sastavljene uglavnom od pripadnika ZzP-a) sa mohodno su cestovnim putem stigli u vojnu bazu u Poljskoj. Sredinom mjeseca autobusom je prevezena glavnina snaga HRVCON-a. Prijevoz materijalne imovine (SVLR-i, logistička vozila, 15 kontejnera s vojnom opremom) i pratnja vlaku izvršeni su željeznicom. Najveća briga posvećena je SVLR-ima, specifičnim oružnim sustavima koji su bili stavljeni u odgovarajući transportni položaj i zaštićeni od mogućih vremenskih utjecaja tijekom putovanja. Još puno prije utovara i polaska, svi SVLR-i Vulkan prošli su pregled samog vozila kao i paljbenog dijela, pri čemu su otklonjeni svi uočeni nedostaci i neispravnosti, a proveden je i remont određenih sklopova. Najveći dio posla obavljen je u Remontnom zavodu, uz

znatnu pomoć posada kojima je to bila i obuka te priprema za zadaću. Pirotehničari Bojne za opskrbu su prije izdavanja iz skladišta ZzP-a i upućivanja pregledali materijalnu imovinu klase V (ubojna sredstva). "Kad je riječ o transportu ubojnih sredstava, ona spadaju u opasni teret za koji vrijede posebne mjere opreza, izrađuju se posebne dozvole i pravodobne najave nadležnim službama zemalja unutar kojih se obavlja transport," istaknuo je general Fuzul, sa zadovoljstvom dodajući da su, unatoč zaprimljenoj velikoj količini opreme i naoružanja, svi transporti provedeni u skladu sa zadanim planovima i tijekom putovanja nije bilo problema u samom prijevozu. Da je riječ o složenoj zadaći govore i činjenice: u Poljsku je željezničkim kapacitetima prevezeno 950 tona opreme (duljina kompozicije iznosila je 350 m), dok će se u Litvu na jednak način prevesti oko 1310 tona (duljina kompozicije iznositi će 500 m). Sve pripreme tereta i utovara u kontejnere izvršili su pripadnici Bojne za opskrbu. Budući da je posrijedi specifičan izvengabaritni teret, on zahtijeva i bolju organizacijsku pripremu, veći opseg posla i angažman ljudi, s naglaskom na sigurnosti kod utovara i istovara, definiranja trasa, predviđanja i otklanjanja mogućih zastoja. Kad je riječ o postrojbama, ključnu ulogu u organizaciji međunarodnog strateškog prijevoza ima Odjel za promet i transport Logističkog operativnog središta ZzP-a. General Fuzul ističe i suradnju s civilnim institucijama. Naime, sukladno zakonskim propisima RH o javnoj nabavi, Ministarstvo obrane skloplilo je ugovor s tvrtkom AGIT d.o.o., koja je u vlasništvu HŽ-a i obavlja poslove željezničkog prijevoza tereta u domaćem i međunarodnom prometu.

"Suradnja na prijevozu željeznicom u Poljsku provedena je na visokoj razini," napominje general Fuzul, a nema razloga da tako ne bude i s odlaskom u Litvu.

ZAVRŠNE PRIPREME ZA TRANSPORT U LITVU

Kao i u slučaju Poljske, transport ljudi i sredstava u Litvu najavljen za

POTPORA NEP-A

Snage NEP-a i dalje su na području aktivnosti u Poljskoj te pružaju logističku potporu kontingentu OSRH. Uz pripadnike ZzP-a i Bojne veze, tu je i dušobrižnik. Intenzivnu pripremu i obuku pripadnika NEP-a, usmjerenu točno prema zadaćama u okviru eFP-a, provodilo je Središte za obuku i doktrinu logističke u Požegi. Njihova razina obučenosti i opremljenosti prošla je i potrebne procese ocjenjivanja. Svi će pripadnici NEP-a biti angažirani i u Litvi kad stigne prethodnica. Zanimaljivo je i da se u Hrvatskoj u pripravnosti nalazi ZzP-ov mobilni tim za održavanje naoružanja i vozila, koji će biti angažiran po potrebi.

zadnju trećinu studenog bit će podijeljen u tri faze: odlazak prethodnice, zatim vlaka s Patrijama i drugim većim teretom te glavnine snaga. Vozila Patria zbog dimenzija zahtijevaju posebne vagone i u željezničkom prijevozu klasificiraju se kao izvanredna pošiljka za koju je potrebno obaviti dodatne najave preko zemalja kroz koje se obavlja prijevoz, s obzirom na to da postoje određena pravila u međunarodnom željezničkom prijevozu. No, pripadnici ZzP-a već su iskusni i zadaće transporta provode u skladu s NATO-ovim i međunarodnim špeditorskim propisima i standardima za transport. Ne treba zaboraviti da Zapovjedništvo u sve te kompleksne aktivnosti nije krenulo od nule. Bogato iskustvo u organizaciji prijevoza pripadnici ZzP-a stekli su na mnogim međunarodnim i domaćim vježbama. Primjerice, na vježbi Anakonda 16 organizirali su i proveli strateško izmjешtanje i povratak borbenih vozila Patria u Poljsku, a vrijedi spomenuti i iskustvo s vježbi Puma 16 na Slunju i ovogodišnjih Saber Strike 17 u Litvi, Saber Guardian 17 u Rumunjskoj i Brave Warrior 17 u Mađarskoj.

"U svakoj organizaciji transporta postoje izazovi koji se nameću tijekom priprema i provedbe transportnih operacija, no dosad za ZzP nije bilo nerješivih izazova ni nesavladivih zadaća. Prilikom organizacije prijevoza u Poljsku te završnih priprema za prijevoz u Litvu iskoristene su sve naučene lekcije i iskustva iz dosadašnjih organizacija prijevoza. Sam prijevoz u Poljsku prošao je bez problema. Možemo stoga zaključiti da kontinuirano sudjelovanje pripadnika ZzP-a na međunarodnim vojnim vježbama i u NATO-ovim aktivnostima izravno utječe i na podizanje cjelokupnih sposobnosti Zapovjedništva za potporu," zaključuje general Fuzul.

Marko ŠKOVRLJ, snimio Tomislav BRANDT

“STOŽERNI BRIGADIR ANTE ŠAŠKOR” NOVO IME DELNIČKE VOJARNE

Ploču s nazivom vojarne otkrila je supruga stožernog brigadira Ante Šaškora, Ivanka Šaškor i umirovljeni general Miljenko Filipović, bivši zapovjednik bojne Zrinski i Prvog hrvatskog gardijskog zdruga

Blagdan svetog Martina Tourskog, biskupa zaštitnika Vojne kapelanie Zapovjedništva specijalnih snaga i spomen dan na poginule pripadnike specijalnih postrojbi MORH-a i GSOSRH tijekom Domovinskog rata obilježeni su 10. studenog u vojarni u Delnicama. Svečanost je započela misom u crkvi sv. Ivana Krstitelja u Delnicama koju je predvodio vojni ordinarij u RH, mons. Jure Bogdan koji je podsjetio na životni put svetog Martina, jednog od najvećih biskupa svih vremena. Nakon mise u vojarni u Delnicama održana je ceremonija otkrivanja ploče i preimenovanja vojarne "Drgomalj" u vojarnu "Stožerni brigadir Ante Šaškor", u spomen na poginulog junaka Domovinskog rata, legendarnog zamjenika zapovjednika Prvog hrvatskog gardijskog zdruga koji je smrtno stradao 1995. godine na planini Vitorog. Supruga stožernog brigadira Ante Šaškora, Ivanka Šaškor i umirovljeni general Miljenko Filipović, bivši zapovjednik bojne Zrinski i Prvog hrvatskog gardijskog zdruga otkrili su ploču u krugu vojarne, a nazočili su i predstavnici Ministarstva obrane RH, Glavnog stožera OSRH,

udovice i obitelji poginulih branitelja, udruge proizile iz Domovinskog rata, bivši pripadnici postrojbe te predstavnici MUP-a, lokalnih županijskih i gradskih vlasti. Tom je prigodom zapovjednik ZSS-a brigadni general Perica Turalija podsjetio na neizbrisiv trag koji je u Domovinskom ratu ostavio stožerni brigadir Ante Šaškor. "Zamjenik zapovjednika Prvog hrvatskog gardijskog zdruga stožerni brigadir Ante Šaškor dao je osobni pečat specijalnim postrojbama Hrvatske vojske i na ovaj način, preimenovanjem vojarne odajemo mu zahvalnost za sve što je učinio za specijalne postrojbe," rekao je zapovjednik ZSS-a brigadni general Perica Turalija.

"Drago mi je vidjeti suborce iz rata s kojima sam bio rame uz rame dok smo se borili za našu lijepu domovinu, prisjetiti se tih dana, prisjetiti se poginulih i umrlih suboraca i prijatelja koji nisu više s nama. Lijepo je susresti se s prijateljima, a pogotovo s onima kojeugo ne viđamo," izjavio je general Filipović. Svečanost je završila polaganjem vijenaca kod spomen-križa vojarne i paljenjem svijeća i molitvom za poginule pripadnike te posjetom spomen-sobi. ■

U vojarni "Drgomalj" u Delnicama, sjedištu Zapovjedništva specijalnih snaga, održana je svečanost otkrivanja ploče i preimenovanja vojarne u "Stožerni brigadir Ante Šaškor", u spomen na poginulog junaka Domovinskog rata, legendarnog zamjenika zapovjednika Prvog hrvatskog gardijskog zdruga koji je smrtno stradao 1995. godine na planini Vitorog. "Stožerni brigadir Ante Šaškor dao je osobni pečat specijalnim postrojbama Hrvatske vojske i na ovaj način odajemo mu zahvalnost za sve što je učinio za specijalne postrojbe," rekao je zapovjednik ZSS-a brigadni general Perica Turalija

VOJARNA "PUKOVNIK MARKO ŽIVKOVIĆ"

OTVOREN NATO-OV OBIJECAN KOMUNIKACIJSKO-INFORMACIJSKI SUSTAV

"VJERUJEM KAKO ĆE SE NAŠE ČVRSTO SAVEZNIŠTVO I ISKRENO PARTNERSTVO S NATO SAVEZOM I DALJE NASTAVITI IZGRADNJOM OBRAMBENIH SPOSOBNOSTI NAŠE HRVATSKE VOJSKE, A DIJELJENJE ISKUSTAVA I OBRANA ZAJEDNIČKIH VRIJEDNOSTI MEĐU PARTNERSKIM ZEMLJAMA NATO SAVEZA NEKA NAM I DALJE BUDE NIT VODILJA," REKAO JE MINISTAR OBRANE DAMIR KRSTIČEVIĆ NA SVEČANOM OTVORENJU NOVOIZGRAĐENOG OBJEKTA ZA SMJEŠTAJ HRVATSKE SASTAVNICE NATO-ove GRUPE ZA KOMUNIKACIJSKO-INFORMACIJSKE SUSTAVE (NATO COMMUNICATION AND INFORMATION SYSTEMS GROUP – NCISG)..."

U vojarni "Pukovnik Marko Živković" na Plesu 7. studenog simboličnom je ceremonijom presijecanja vrpce svečano otvoren novoizgrađeni objekt za smještaj hrvatske sastavnice NATO-ove grupe za komunikacijsko-informacijske sustave (NATO Communication and Information Systems Group – NCISG).

Ceremoniji otvorenja je uz potpredsjednika Vlade i ministra obrane RH Damira Krstičevića i direktora Glavnog stožera OSRH kontraadmirala Roberta Hranja nazočio i zapovjednik NCISG-a general-bojnik Walter Huhn.

Ministar Krstičević zahvalio je svim djelatnicima Ministarstva obrane RH i Oružanih snaga RH koji su sudjelovali i dali svoj doprinos u realizaciji tog vrijednog projekta. Posebno je zahvalio i partnerima u NATO-u jer bi bez njihove stručne i finansijske pomoći projekt bilo teško realizirati. "Vjerujem kako će se naše čvrsto

savezništvo i iskreno partnerstvo s NATO savezom i dalje nastaviti izgradnjom obrambenih sposobnosti naše Hrvatske vojske, a dijeljenje iskustava i obrana zajedničkih vrijednosti među partnerskim zemljama NATO saveza neka nam i dalje bude nit vodilja," rekao je ministar. Ministar Krstičević rekao je također kako vrijednost projekta uvelike nadilazi materijalnu vrijednost samog objekta. Oružane snage tim projektom dobivaju vrhunski obučene i uvježbane pripadnike. "Vi ste ti koji činite razliku, a dalnjim cijelogodišnjim obrazovanjem u najkvalitetnijim obrazovnim institucijama nastaviti ćete pridonositi razvoju naše pobedničke Hrvatske vojske na zahtjevnom i brzorastućem području informacijskih i komunikacijskih tehnologija," poručio je ministar Krstičević pripadnicima hrvatske sastavnice NATO-ove grupe za komunikacijsko-informacijske sustave. Dodao je

Nataša FORTUNA, snimio Mladen ČOBANOVIĆ

Objekt u vojarni "Pukovnik Marko Živković" na Plesu, čiju je izgradnju financirao NATO, koristit će hrvatska postrojba – Bojna veze Hrvatske kopnene vojske (HRV DCM F – *Deployable Communication and Information Systems Module*), koja se nalazi u sastavu 1. bojne veze NCISG-a, sastavnice Savezničkog Zapovjedništva snaga za Europu (*Supreme Headquarters Allied Powers Europe – SHAPE*). Projekt uspostave i izgradnje nacionalnog razmjestivog komunikacijskog modula – HRV DCM F – službeno je počeo u svibnju 2014. godine. Među ostalim projektnim zadacima, cilj je bio osigurati infrastrukturu za rad, što uključuje izgradnju objekta za trajni smještaj hrvatske sastavnice DCM-a u skladu sa svim propisanim NATO-ovim normama i standardima za postrojbu tog tipa. Radovi na izgradnji objekta počeli su u veljači prošle, a završeni krajem rujna ove godine. Ukupan finansijski trošak radova iznosi 3.729.513,00 eura.

OBJEKT ZA INFORMACIJSKE SUSTAVE

kako je ponosan na njihov angažman proteklih godina u NATO-ovim misijama, gdje su se pokazali kao pouzdan partner na kojeg članice Saveza mogu računati. General-bojnik Walter Huhn izrazio je zadovoljstvo što će objekt, koji je financirao NATO, poslužiti za povećanje sposobnosti Oružanih snaga RH. Izrazio je zahvalnost Hrvatskoj i ministru Krstičeviću na sudjelovanju u projektu te istaknuo kako je "(...) najvažnije imati dobro obučeno i educirano osoblje te kvalitetnu i dobру opremu, a ovo je dobar primjer za to."

Kontraadmiral Robert Hranj zahvalio je general-bojniku Walteru Huhnu i njegovim suradnicima na pruženoj pomoći tijekom rada na projektu. Istaknuo je kako ovaj događaj ne označava samo završetak infrastrukturnog projekta, nego i važnu prekretnicu u višegodiš-

njim naporima za razvijanje novih sposobnosti u komunikacijskim i informacijskim tehnologijama. Kontraadmiral Hranj također je rekao da je sudjelovanje Oružanih snaga RH u NCISG-u naše dugoročno opredjeljenje te da ćemo s tim novim sposobnostima i novom kvalitetom još više moći pridonijeti NATO-ovim operacijama i misijama. "Ovaj projekt od velike je važnosti za Oružane snage RH. Razvojem sposobnosti u komunikacijskim i informacijskim područjima uz pomoć i vodstvo stručnjaka iz NATO-a povećavamo svoje znanje i stručnost te na taj način razvijamo nove generacije vojnih stručnjaka koji će na kraju poboljšati standarde u Oružanim snagama pri razvoju nacionalnih rješenja," istaknuo je kontraadmiral Hranj. Zapovjednik Satnije razmjestivog komunikacijskog modula satnik

Mario Lukežić rekao je kako će novi objekt i oprema olakšati svakodnevni život i rad pripadnika postrojbe, koji je vrlo izazovan i dinamičan u međunarodnom okruženju. Objasnio je zadaće postrojbe te istaknuo da je riječ o uspostavi i održavanju

veze za izmještenu NATO-ova zapovjedništva. Spomenuo je da su dosad uspješno sudjelovali u sedam NATO-ovih vježbi, u NATO-ovoj misiji potpore miru Odlučna potpora u Afganistanu te u aktivnosti NATO Support to Turkey u Turskoj. ■

 RAZGOVOR

ZRAKOPLOVSTVO JE TEHNIČKI NAJNAPREDNIJA I NAJSLOŽENIJA GRANA I SASTAVNICA ORUŽANIH SNAGA, A ONI KOJI PROVODE OBUKU U ZRAKOPLOVSTVU VRIJEDAN SU I KVALITETAN POTENCIJAL KOJI TREBA OPTIMALNO ISKORISTITI...

DOBRI TEMELJI ZALOG SU ZA NASTAVAK I UNAPREĐENJE

Središte za obuku HRZ-a i PZO-a "Rudolf Peresin" nedavno je proslavilo jubilarnu, 25. obljetnicu ustrojavanja, i ponosno je na svoju tradiciju, kao i granu koju je stvarao i slavni ratni pilot čije ime nosi. Brigadir Huljev zanimljiv je sugovornik i jer je, kao polaznik prvog naraštaja vojnih pilota školovanih u HRŽ-u i PZO-u, jedan od časnika koji simbolizira tih 25 godina. No, ključna ustrojstvena cijelina za obuku u tehnološki najzahtjevnoj grani OSRH mora imati jasne planove za budućnost. Zato su teme o svemu što predstoji, uz aktualni trenutak, te podsjećanje na sve dosadašnje uspjehе u ratu i miru, zauzele dobar dio razgovora sa zapovjednikom Središta.

Prije stupanja na ovu dužnost bili ste zapovjednik Pilotske škole SzO-a te ste obavljali i različite dužnosti u 93. zb, a školovali ste se i na Air Command and

Staff College. Koliko vam ta iskustva pomažu u sadašnjem radu?

Pomažu, naravno. Sve je to dio jedne priče u kojoj se stjeće iskustvo, nadograđuje i neprekidno usavršava. Proces školovanja vojnih pilota jedan je od najkompleksnijih i najzahtjevnijih procesa visokoškolskog obrazovanja i kao takav traži posebnu pozornost. Za njegovo potpuno razumijevanje, odnosno poznавanje svih procesa i sastavnica, poželjno je aktivno sudjelovanje u njima. Što se tiče američkog ACSC-a, godina dana Air Universityja iznimno je iskustvo. Bila je to, među ostalim, i prilika za upoznavanje i usporedbu sustava školovanja šezdesetak ratnih zrakoplovstava zemalja iz kojih su dolazili polaznici.

Jesu li ratne okolnosti motivirale ljudе koji su ustrojavali SzO da učine nešto što se činilo nemogućim?

Prva zapovijed za formiranje tadašnjeg Zrakoplovnog nastavnog centra donesena je 16. studenog 1992. godine, a potpisao ju je ministar Gojko Šušak. Ljudi se rado sjećaju tih dana i entuzijazma koji su dijelili u izvršenju zadaća. U tom vremenu, još uvijek ratnom, u vojnem smislu važano je bilo sačuvati suverenitet i oslobođiti okupirane dijelove Lijepo Naše. Školovanja i obuke bili su druga crta obrane i trebalo ih je osmisliti, izgraditi i staviti u funkciju. Danas, nakon dvadeset i pet godina, potvrdilo se kako su vizionari tog vremena dobro usmjerili procese školovanja i obuke. Dobro postavljeni temelji uvijek su zalog za uspješan i kvalitetan nastavak i unapređenje sustava. rijetki su oni koji imaju kristalno jasnu krajnju formu ovako složenih sustava i jasan put kako je ostvariti kroz godine koje slijede.

Domagoj VLAHOVIĆ, snimio Tomislav BRANDT

brigadir Goran HULJEV,
zapovjednik Središta za obuku
HRZ-a i PZO-a "Rudolf Perešin"

USPJEŠAN SUSTAV

Kakva su vaša sjećanja na obuku koju ste ovdje prolazili?

Mi, pripadnici prvog naraštaja vojnih pilota, selekcijsko leterenje u ovoj zračnoj bazi imali smo 1994. godine. Dakle, u vrijeme kad su dijelovi zadarskog zaleđa u blizini baze još uvijek bili pod okupacijom. Letjelo se kao da nema nikakvih opasnosti i prijetnji. Na redovnu smo se obuku iz Zagreba vratili u Zemunik krajem ljeta 1995. nakon VRO Oluja. Letjelo se na Utvama 75 koje su stigle iz aeroklubova, a neke su čak bile zarobljene u Oluji. Bilo je to zanimljivo razdoblje u kojem treba istaknuti predanost nastavnika letenja i drugog letačkog osoblja kako bi omogućili letenje za 34 kadeta-pilota u prvom i 36 u drugom naraštaju. Letjelo se u tri smjene s početkom rada u 6 sati ujutro kako bi se osigurale tri radne smjene u vidnom dijelu dana. Tad se objavio i tender za nabavu novog

školskog aviona i helikoptera. Jednom smo zgodom čak i putovnice pripremali da idemo na obuku na brazilski Tucano. Ipak, 1996. kupljen je PC-9, a 1997. Bell 206B, tako da smo se s tim letjelicama uvrstili u jednu od najmodernijih pilotskih škola u svijetu.

Poznavali ste pokojnog Rudolfa Perešina, je li on na bilo koji način bio uključen u rad SzO-a tijekom prvih godina Središta?

Da, imao sam sreću i privilegiju upoznati se i raditi s Rudijem. Dok sam bio na fakultetu u Zagrebu od 1992. do 1995. sretao sam Rudija u Zapovjedništvu zrakoplovstva u Maksimirskoj 63, a poslije, kad je zapovijedao Eskadrirom borbenih aviona, na Plesu. Pošto je njegova dužnost bila vezana za Zagreb i borbenu eskadru, u rad Središta bio je uključen indirektno. Rudi je već tada bio heroj i veličina u HRZ-u i bezrezervno se odazivao na promidžbene aktivnosti u koje smo bili uključeni i mi kadeti. Sjećam se kako smo jednom prigodom došli na promidžbu u 1. tehničku školu Tesla u Zagrebu i nismo mogli ući u dvoranu koliko je učenika htjelo nazočiti dogadaju. Pitanja su uglavnom bila rezervirana za Rudija koji je ionako zanimljiva pitanja svojim odgovorima učinio još zanimljivijima. Imao je to nešto što je privlačilo ljude oko njega. Nije bilo nekog događaja ili proslave na koju nije pozvao nas kadete i u svojim obraćanjima spomenuo kako smo mi mlađi budućnost HRZ-a i da u nas treba ulagati. Imenujući Središte po Rudolfu Perešinu u potpunosti je zaokružena jedna životna priča koja još uvijek traje, i trajat će...

u HRZ-u i PZO-u. Središte provede više od sedamdeset obučnih događaja i više od 8000 sati nastave godišnje. No ono što je najvažnije jest razvoj programa obuke. To znači da se na temelju iskazanih potreba za određene kvalifikacije i sposobnosti izrađuju novi nastavni planovi i programi čijim se provođenjem stječu kompetencije i kvalifikacije za obavljanje određenih poslova. Svestranost je jedna od najvažnijih značajki ustanova i institucija koje se bave obučnim ili edukacijskim procesom, pa tako i našeg Središta. Onaj tko nije spreman ili sposoban pratiti trendove i promjene na globalnoj razini, vrlo brzo će doći u nenadoknadiv zaostatak.

Kakva je obuka namijenjena pripadnicima drugih grana OSRH?

Zrakoplovstvo je tehnički najnaprednija i naj-složenija grana i sastavnica oružanih snaga, a oni koji provode obuku u zrakoplovstvu vrijedan su i kvalitetan potencijal koji treba optimalno iskoristiti. Slijedom toga Središte je tijekom godina razvilo i steklo sposobnosti za provedbu obuke pripadnika drugih grana

Sjećam se kako smo jednom prigodom došli na promidžbu u 1. tehničku školu Tesla u Zagrebu i nismo mogli ući u dvoranu koliko je učenika htjelo nazočiti dogadaju. Pitanja su uglavnom bila rezervirana za Rudija koji je ionako zanimljiva pitanja svojim odgovorima učinio još zanimljivijima. Imao je to nešto što je privlačilo ljude oko njega. Nije bilo nekog događaja ili proslave na koju nije pozvao nas kadete i u svojim obraćanjima spomenuo kako smo mi mlađi budućnost HRZ-a i da u nas treba ulagati. Imenujući Središte po Rudolfu Perešinu u potpunosti je zaokružena jedna životna priča koja još uvijek traje, i trajat će...

je učenika htjelo nazočiti događaju. Pitanja su uglavnom bila rezervirana za Rudija koji je ionako zanimljiva pitanja svojim odgovorima učinio još zanimljivijima. Imao je to nešto što je privlačilo ljude oko njega. Mogu reći da nije bilo nekog događaja ili proslave na koju nije pozvao nas kadete i u svojim obraćanjima spomenuo kako smo mi mlađi budućnost HRZ-a i da u nas treba ulagati. Imenujući Središte po Rudolfu Perešinu u potpunosti je zaokružena jedna životna priča koja još uvijek traje, i trajat će...

Danas provodite obuku svih zrakoplovnih specijalnosti, možete li ih nabrojiti? Je li Središte uvijek bilo tako svestrano?

Danas Središte za obuku provodi više od 50 programa osposobljavanja za sve specijalnosti

OSRH po određenim specijalnostima. Zbog toga su svi oni koji se u svojim poslovima mogu osloniti na znanja koja nudimo, više nego dobrodošli. Tako primjerice provodimo obuke za potrebe HRM-a jer se i oni kao i mi služe radarima i radarskom tehnikom. Na zahtjev tadašnje Središnjice za elektronička izviđanja u vrlo kratkom vremenu osmisili, razvili i proveli obuku njihovih pripadnika iz posebnih sadržaja zrakoplovne teorije.

Medunarodna je suradnja zapravo potvrda kvalitete Središta? Hoće li ona biti još intenzivnija, proširiti se?

Potvrda naše kvalitete jest prije svega izvrsno obučeno osoblje što je prepoznato izvan granica Hrvatske. Rad s pripadnicima oružanih snaga drugih zemalja svakodnevna je aktivnost koju provodi SzO. Do sada je različite

RAZGOVOR

programe obuke polazilo više od 180 pripadnika stranih OS. U sklopu BRAAD (*Balkan Regional Approach to Air Defence*) inicijative na obuku u Središtu dolaze polaznici iz Bosne i Hercegovine, Crne Gore i Makedonije, a postoji zanimanje za proširenje suradnje. Središte, među ostalim, ima razvijenu suradnju s ratnim zrakoplovstvima Slovačke, Mađarske i Češke u sklopu provedbe združene obuke savjetodavnih zrakoplovnih timova (AAT PTC - *Air Advisory Team Pre-deployment Training Course*) koji se pripremaju za sudjelovanje u misiji Odlučna potpora u Afganistanu. Sudjelujemo i u procesu obuke pilota Omanskog kraljevskog zrakoplovstva, a imamo i iskustva u školovanju pilota iz Bosne i Hercegovine, Makedonije i Češke. Radimo i na proširenju međunarodne suradnje. Krajem listopada u Središtu je bilo izaslanstvo mađarskog ratnog zrakoplovstva s kojim smo razgovarali o mogućoj suradnji u pogledu Zračnog motrenja i navođenja i vjerujem da će se ona realizirati već sljedeće godine.

Na zadnjem sastanku u Poljskoj u sklopu NATO-ova AFSTG-a (*Air Force Service Training Group*) razgovaralo se o trenutačnim mogućnostima i perspektivi projekta *Inter European Air Force Academy* koju vodi američko ratno zrakoplovstvo. Jedan dio programa moguće je provoditi i u našem Središtu, o čemu će se konkretnije razgovarati na sljedećem sastanku radne skupine koji će se održati u ožujku 2018. u Zadru.

Oman se čini dalekom zemljom, kako je uopće došlo do tako uspješne suradnje?

Riječ je o izvrsnoj suradnji na obostrano zadovoljstvo. Bio je to, bez pretjerivanja, iznimno zahtjevan projekt za koji smo u vrlo kratkom razdoblju uspjeli izraditi Tehnički sporazum, pripremiti planove i programe obuke koja je različita od naše, pripremiti nastavnike letenja za nove elemente i izraditi svu ostalu dokumentaciju potrebnu za njihov dolazak u Hrvatsku. Trenutačno je na školovanju četvrta grupa i što je najvažnije dio omanskih pilota koji su završili školovanje kod nas u svojoj zemlji nastavljaju

obuku na Eurofighteru. To je također potvrda kvalitete školovanja pilota koja se provodi kod nas.

Suradujete s civilnim institucijama, ponajviše obrazovnim. Koji su najistaknutiji oblici suradnje?

Iznimno dobro i dugo surađujemo s Fakultetom prometnih znanosti u Zagrebu gdje naši kadeti-piloti polaze studij Aeronautike u trajanju od pet godina, a sa Sveučilištem u Zadru zajednički provodimo specijalizaciju za nastavnika letenja. Oba su programa razvijena u skladu s Bolonskom deklaracijom i kombinacija su općih, civilnih i vojnih specijalističkih predmeta, tako da i specijalizacija za nastavnika nosi prenosivih 60 ECTS bodova.

Ne treba dvojiti oko toga da je sustav dobar koliko mu je dobro školovanje i proces edukacije općenito. Tako je i sa zrakoplovstvom. U visokoškolskom obrazovanju smo u trendu i pratimo svjetske standarde.

Pilotska škola SzO-a osmisnila je, realizala i provodi školovanje vojnih pilota po programu Izvan projekta Kadet. Kakvim se pokazao?

S realizacijom programa Izvan projekta Kadet započelo se 2010. godine i do sada smo uspjeli razviti sposobnosti za njegovo samostalno provođenje. Projekt je razvijen u vrijeme kad nismo imali dovoljan broj kandidata-pilota za redovno školovanje. Traje kraće od redovnog programa školovanja, no s istim letačkim sadržajem. Kompetencije i kvalifikacije pilota koji završe školovanje po ovom programu, u stručnom smislu, identične su pilotima iz redovnog programa školovanja. Vjerujemo da projekt neće trajati još dugo. Naime, kako se broj kandidata za vojne pilote bude povećavao, tako će se postupno gasti potreba za projektom Izvan projekta Kadet.

Kako ćete prilagoditi sustav obuke i školovanja na nove borbene avione, čekaju vas potpuno drugčiji, zapadni tipovi? Što pokazuju obučni procesi vezani uz Kiowe?

Cilj nam je dodatno usavršavati dostignute te razvijati nove sposobnosti. Nastaviti ćemo usvajati nova znanja i vještine, pratiti trendove iz područja obrazovanja te razvijati nove oblike obuke. Paralelno s tim nastaviti ćemo s modernizacijom naših prostora i nastavne tehnologije. Istaknuo bih kako samo postrojbe čvrstog zajedništva mogu odgovoriti na takve izazove i osigurati kvalitetnu obuku osoblja za sve tri komponente zrakoplovstva i to ne samo za domaću nego i međunarodnu scenu.

Uvođenje svakog novog sredstva u ovu tehnički najzahtjeviju granu OSRH za nas je bio izazov i zahtjev za neprekidno usavršavanje naših nastavnika, predavača i instruktora. Djetatnici Središta već su prošli obuke za novi helikopter te razvili sposobnost za provedbu obuke za druge pripadnike HRZ-a i PZO-a. Kao i do sada svojim programima pratit ćemo uvođenje u uporabu svakog novog sredstva u Hrvatsko ratno zrakoplovstvo.

Prilagodba će se napraviti u odnosu na zrakoplov koji se nabavlja i to u određenim segmentima. No, treba napomenuti kako nam zapadna tehniku nije strana i nepoznata. Uvođenje svakog novog sredstva u ovu tehnički najzahtjeviju granu OSRH za nas je bio izazov i zahtjev za neprekidno usavršavanje naših nastavnika, predavača i instruktora. Djetatnici SzO-a već su prošli obuke za novi helikopter te razvili sposobnost za provedbu obuke za druge pripadnike HRZ-a i PZO-a. Kao i do sada svojim programima pratit ćemo uvođenje u uporabu svakog novog sredstva u Hrvatsko ratno zrakoplovstvo. To je za djetatnike Središta poseban izazov, ali i prilika za potvrdu njihove stručnosti i profesionalnosti.

I sami ste vojni pilot. Kako biste iz tog kuta mogli opisati taj poziv mlađima koji su za njega zainteresirani? Može li se isto učiniti za buduće tehničare?

Iz svoje perspektive mogu reći da je to častan, iznimno zahtjevan i odgovoran poziv. Za mene osobno nema ljepešeg poziva na svijetu, i mogu reći da su rijetki oni koji uspiju ostvariti dječačke snove. Svi koji dijele takvo mišljenje samo se trebaju odvražiti, donijeti odluku i prihvati izazov. Jednostavno rečeno treba vjerovati u sebe. Isto vrijedi i za zrakoplovne inženjere i tehničare. I njihova je struka simbol zahtjevnosti i odgovornosti kao i pilotska, te su neizostavni za funkcioniranje zrakoplovstva.

S obzirom na sve aktualne i buduće projekte, kako vidite SzO u budućnosti?

Cilj nam je dodatno usavršavati dostignute te razvijati nove sposobnosti. Nastaviti ćemo usvajati nova znanja i vještine, pratiti trendove iz područja obrazovanja te razvijati nove oblike obuke. Paralelno s tim nastaviti ćemo s modernizacijom naših prostora i nastavne tehnologije. Istaknuo bih kako samo postrojbe čvrstog zajedništva mogu odgovoriti na takve izazove i osigurati kvalitetnu obuku osoblja za sve tri komponente zrakoplovstva i to ne samo za domaću nego i međunarodnu scenu, što pripadnici ove postrojbe mogu i žele ostvariti. Upravo zbog svega navedenog uvjeren sam kako će 30. obljetnica Središta za obuku HRZ-a i PZO-a "Rudolf Perešin" biti u znaku respektabilne moderne postrojbe. ■

OJJ, snimio Mladen ČOBANOVIĆ

93. ZRAKOPLOVNA BAZA

Dva protupožarna aviona Canadair CL-415 s ukupno 14 pilota i zrakoplovnih tehničara iz sastava Protupožarne eskadrile (PPE) 93. zrakoplovne baze Hrvatskog ratnog zrakoplovstva i protuzračne obrane vratila su se 2. studenog iz Italije gdje su od 29. listopada sudjelovala u gašenju više požara.

Pri povratku u matičnu bazu u vojarni "Pukovnik Mirko Vukušić" u Žemuniku, protupožarne snage dočekali su zapovjednik 93. zb pukovnik Mario Pleša i zamjenik zapovjednika PPE-a bojnik Tomislav Vacenovski.

Voditelj hrvatskog tima u Italiji i načelnik Stožera 93. zb pukovnik Davor Turković istaknuo je kako je bila riječ o velikim požarima na više lokacija. "Gasili smo u područjima velikih nadmorskih visina u okolini Torina. Nakon poziva talijanske Civilne zaštite, letjeli smo kao pratioci talijanskih posada, koje su bile u ulozi vođa. Misija je uspješno provedena, a suradnja s Talijanima bila je odlična," rekao je pukovnik Turković. Kopilot Canadaira CL-415 natporučnik Ivan Dukić naglasio je kako je gašenje požara u Alpama za njega bilo jedinstveno iskustvo: "Nisam ni slutio da će gasiti požare u blizini Mont Blanca. No, najvažnije je kako smo napravili dobar posao i stekli novo iskustvo."

Bio je to prvi angažman hrvatskih protupožarnih snaga u Italiji. Hrvatska je dosad pružala pomoći u gašenju požara u Bosni i Hercegovini, Crnoj Gori, Grčkoj, Izraelu, Makedoniji i Portugalu. Hrvatski Canadairi upućeni su u Italiju temeljem zahtjeva Europskog mehanizma za sustav civilne zaštite i Državne uprave za zaštitu i spašavanje, te na prijedlog potpredsjednika Vlade i ministra obrane RH i uz prethodnu suglasnost Predsjednice RH, a sukladno Odluci o uporabi OSRH u svrhu pružanja humanitarne pomoći Talijanskoj Republici radi gašenja požara, koju je donijela Vlada RH na telefonskoj sjednici 28. listopada 2017. godine.

"Gasili smo u područjima velikih nadmorskih visina u okolini Torina. Nakon poziva talijanske Civilne zaštite, letjeli smo kao pratioci talijanskih posada, koje su bile u ulozi vođa. Misija je uspješno provedena, a suradnja s Talijanima bila je odlična," rekao je pukovnik Turković...

PRVI ANGAŽMAN PROTUPOŽARNIH SNAGA OSRH U ITALIJI

Tijekom četiri dana aktivnog sudjelovanja u gašenju požara u susjednoj Italiji, posade su provele oko 50 sati u zraku u djelovanjima s talijanskim kolegama, a ukupno je na požarišta izbačeno oko 800 tona vode.

VOJARNA "CROATIA"

Izaslanstvo Ministarstva obrane Republike Hrvatske sudjelovalo je 5. studenog povodom obilježavanja 27. obljetnice 1. gardijske brigade Tigrovi na komemorativnom skupu za sve njezine poginule i nestale pripadnike.

Komemorativnom skupu i polaganju vijenaca kod spomenika poginulim i nestalim Tigrovima u vojarni "Croatia" nazočili su ministar hrvatskih branitelja Tomo Medved, ministar unutarnjih poslova Davor Božinović, izaslanik potpredsjednika Vlade RH i posebni savjetnik ministra obrane Božo Kožul, pomoćnik ministra obrane Zoran Piličić, zagrebački gradonačelnik

"KAKO JE REKAO NAŠ RATNI MINISTAR GOJKO ŠUŠAK, VELIKA JE HRABROST I PRIVILEGIJA BITI PRVI MEĐU NAŠIM HRVATSKIM VOJNICIMA, JER TKO IDE PRVI, MORA BITI PRIMJER DRUGIMA. NAŠA GARDIJSKA BRIGADA ZAČETNIK JE I PREDVODNIK ORUŽANE SILE HRVATSKOG NARODA I DOMOVINE. GODINE PROLAZE, ALI SJEĆANJA NE BLIJEDE I NE NESTAJU I NIKAD NEĆE NESTATI JER ONO ŠTO ŽIVI SVAKODNEVNO, NE MOŽE NESTATI. LIJEGA NAŠA ŽIVI SVAKODNEVNO ŽRTVU SVIH BRANITELJA I TIGROVA I OVOM PRILIKOM JOŠ JEDNOM POZIVAMO NA ZAJEDNIŠTVO I OKRETANJE PREMA BUDUĆNOSTI, BAŠ KAO ŠTO JE TO UČINIO I POZVAO NAŠ GENERAL ANTE GOTOVINA. ZA HRVATSku KAO TIGAR!" REKAO JE UMIROVLJENI GENERAL-PUKOVNIK MARIJAN MAREKOVIĆ..."

27

Ratni zapovjednik 1. gardijske brigade Tigrovi umirovljeni general-pukovnik Marijan Mareković podsjetio je na veliku odgovornost Brigade za vrijeme Domovinskog rata

Milan Bandić, predsjednik Gradske skupštine Grada Zagreba Andrija Mikulić te članovi obitelji poginulih i nestalih pripadnika 1. gardijske brigade.

Ratni zapovjednik 1. gardijske brigade Tigrovi umirovljeni general-pukovnik Marijan Mareković podsjetio je na veliku odgovornost Brigade za vrijeme Domovinskog rata: "Kako je rekao naš ratni ministar Gojko Šušak, velika je hrabrost i privilegija biti prvi među našim hrvatskim vojnicima, jer tko ide prvi, mora biti primjer drugima. Naša gardijska brigada začetnik je i predvodnik oružane sile hrvatskog naroda i domovine. Godine prolaze, ali sjećanja ne blijeđe i ne nestaju i nikad neće nestati jer ono što živi svakodnevno, ne može nestati. Lijega Naša živi svakodnevno žrtvu svih branitelja i Tigrova i ovom prilikom još jednom pozivamo na zajedništvo i okretanje prema budućnosti, baš kao što je to učinio i pozvao naš general Ante Gotovina. Za Hrvatsku kao tigar!"

Spomenik poginulim pripadnicima 1. gardijske brigade u vojarni "Croatia"

OJL, snimio Tomislav BRANDT

OBLJETNICA 1. GARDIJSKE BRIGADE TIGROVI

MINISTAR KRSTIČEVIĆ ČESTITAO TIGROVIMA OBLJETNICU

Potpredsjednik Vlade i ministar obrane Damir Krstičević i načelnik Glavnog stožera Oružanih snaga Republike Hrvatske general zbora Mirko Šundov s izaslanstvom položili su 3. studenog povodom 27. obljetnice ustrojavanja 1. gardijske brigade Tigrovi vijenac kod spomenika njezinim poginulim i nestalim pripadnicima u zagrebačkoj vojarni "Croatia". Ministar Krstičević tom je prigodom pripadnicima 1. gardijske brigade Tigrovi, koja 5. studenog obilježava 27. obljetnicu ustrojavanja, uputio čestitku. "Dragi Tigrovi, s ponosom vam čestitam dvadeset i sedmu obljetnicu. Bili ste jedna od udarnih snaga i stupova obrane u pobjedničkom Domovinskom ratu. Zajedno smo oslobodili jug Hrvatske, obranili našu Slavoniju u operaciji Bljesak i donijeli mir našoj domovini. Ponosan sam što jedna od dvorana na Hrvatskom vojnom učilištu 'Dr. Franjo Tuđman' nosi ime 1. gardijske brigade. To je simboličko iskazivanje zahvale i počasti našim herojima, koji su ostavili neizbrisiv trag pobjedama u Domovinskom ratu. Pobjedničke gardijske brigade Hrvatske vojske bile su naš štit i ponos," poručio je ministar Krstičević te zaključio kako imamo obvezu uvijek čuvati istinu o Domovinskom ratu koji je temelj moderne hrvatske države te čuvati sjećanja na naše poginule suborce i naše časne pobjede."

ZAPOVJEDNIŠTVO ZA POTPORA

Pripadnici Zapovjedništva za potporu, uz potporu pripadnika Topničko-raketne pukovnije (TRP) HKoV-a i HRM-a, 8. i 9. su studenog na vojnom poligonu "Zečevo" Rogoznica proveli nadzorno-tehničko gađanje streljivom 155 mm. Tom su prilikom vršili mjerjenje unutarnjih i vanjskih balističkih karakteristika s ciljem utvrđivanja stupnja degradacije u odnosu na referentne karakteristike te je provjerena uvježbanost posada, kao i mogućnosti gađanja na maksimalnim udaljenostima...

KONTRO

Domagoj VLAHOVIĆ, snimio Tomislav BRANDT

VLNO BOJNO GAĐANJE HAUBICOM PZH 2000

U sklopu planskih aktivnosti nadzora ispravnosti pričuva ubojitih sredstava (ÜbS) pripadnici Zapovjedništva za potporu, uz potporu pripadnika Topničko-raketne pukovnije (TRP) HKoV-a i HRM-a 8. i 9. su studenog na vojnom poligonu "Zečevo" Rogoznica proveli nadzorno-tehničko gađanje (NTG) streljivom 155 mm. Tom su prilikom vršili mjerjenje unutarnjih i vanjskih balističkih karakteristika s ciljem utvrđivanja stupnja degradacije u odnosu na referentne karakteristike. "Zečevo" je poligon koji topnicima daje mogućnosti gađanja na veće udaljenosti nego što je to moguće, primjerice, na Slunju. Projektili se ispaljuju na mete ili točno određene koordinate na površini mora, a HRM obavijestima i svojim brodovima provodi mјere sigurnosti na području gađanja kako ne bi došlo do ulaska neovlaštenih plovila.

Naravno, sve takve aktivnosti prilika su da topnici uče, uvježбавaju i usavršavaju vlastite vještine i postupke. Dakle, tijekom dva dana pripadnici Samohodne haubičke bojne 155 mm TRP-a proveli su kontrolno bojno gađanje haubicom Pzh 2000. Provjerena je uvježbanost posada, kao i mogućnosti gađanja na maksimalnim udaljenostima s promjenjivim punjenjem s donjom i gornjom grupom kutova. Korишtena je Topnička meteorološka postaja Vaisala, namijenjena za mjerjenje prizemnih meteoroloških uvjeta i radiosondažno

mjerjenje meteoroloških uvjeta po zračnim slojevima. Navedena mjerjenja posješuju točnost topničkih gađanja, a obuhvaćaju određivanje temperature zraka, tlaka zraka, relativne vlažnosti zraka te brzinu i smjer vjetra. Meteopodaci se implementiraju u balističko računalu Pzh 2000, kao i izračun početne brzine za svaki pojedinačno ispaljeni projektil te se automatski uračunavaju popravci za sljedeće ispaljenje.

Posade su iskoristile mogućnost uživo primijeniti ono što su uvježbavale na simulatoru Pzh 2000 na poligonu "Eugen Kvaternik", instaliranom prije dva mjeseca. Prema rezultatima gađanja, simulator vrlo kvalitetno uvježbava topnike za "ono pravo", bojna gađanja. Također, potrebnu razinu samostalnosti, obučenosti i sposobljenosti tijekom aktivnosti pokazali su i pripadnici ZzP-a, tehničari i automatičari zaduženi za nadzor oružja prije, za vrijeme i nakon gađanja, a sam prijevoz haubice do akvatorija prošao je lako i bez zastoja. "Sve je to dio priprema za opremanje svim naručenim haubicama, za kompletiranje sustava vatrene potpore, dakle, potpuno funkcioniranje Bojne, što očekujemo s početkom proljeća iduće godine," rekao je nakon gađanja zapovjednik Bojne bojnik Dražen Mušić, dodajući da su nadolazeći koraci fokusirani na implementaciju raznih sustava za uvezivanje, promatranje i prijenos podataka. ■

Ploču s nazivom novootvorene vojarne "204. brigade HV" otkrili su umirovljeni brigadir Branko Borković - Mladi Jastreb, jedan od zapovjednika obrane Vukovara, i vojnikinja Jelena Dedaković, kći Mile Dedakovića - Jastreba, prvog zapovjednika 204. brigade HV-a, te članovi obitelji Babić, Šoljić i Zadro

OSRH

U VUKOVARU O “204. BRIGADE”

“S izrazitom čašću i srcem ispunjenim ponosom mogu danas, uoči predstojeće 26. obljetnice Dana sjećanja na žrtvu Vukovara, konačno reći - ispunio sam obećanje koje sam dao na sjednici Vlade u Vukovaru 17. studenog 2016. - vratili smo pobjedničku Hrvatsku vojsku u Vukovar, grad heroj i simbol junaštva u Domovinskom ratu. I upravo je dolazak Hrvatske vojske u Grad Heroj poruka kako nikad nećemo zaboraviti heroje Vukovara i sve one koji su položili živote na oltar domovine – zbog njih ćemo se i dalje nastaviti boriti za Hrvatsku,” poručio je iz Vukovara ministar obrane Damir Krstičević

Na inicijativu potpredsjednika Vlade i ministra obrane Damira Krstičevića i uz potporu Vlade Republike Hrvatske, u nazočnosti visokih državnih dužnosnika te brojnih uzvaničnika i građana, u Vukovaru je 10. studenog 2017. svečano otvorena vojarna “204. brigade Hrvatske vojske”, u kojoj je prvi put smještena postrojba Oružanih snaga Republike Hrvatske. Riječ je o realizaciji

projekta koji je ministar Krstičević obećao na Vladinoj sjednici održanoj prije godinu dana u Vukovaru.

Na početku svečanosti, kojoj je načićila i predsjednica RH i vrhovna zapovjednica OSRH Kolinda Grabar-Kitarović te ministri u Vladi RH, ploču s nazivom novootvorene vojarne “204. brigade HV” otkrili su Branko Borković - Mladi Jastreb, jedan od zapovjednika obrane Vukovara, i

Marija TROGRLIĆ, snimio Mladen ČOBANOVIĆ

Posebno dojmljiv bio je dolazak pripadnika Inženjerijske bojne Gardijske oklopno-mehanizirane brigade HKoV-a, koji su sudjelovali u 25-kilometarskoj hodnji od Vinkovaca do Vukovara

sudjelovali u 25-kilometarskoj hodnji od Vinkovaca do Vukovara. Predvođeni zapovjednikom brigade brigadnim generalom Denisom Tretinjakom, uz zvuke koračnice ušli su u vojarnu "204. brigade HV". Nakon dolaska stjegonoša sa zastavama RH, 204. brigade HV-a i GOMBR-a u pratinji Orkestra OSRH uslijedilo je podizanje državne zastave na jarbol koju su donijeli pripadnici Počasno-zaštitne bojne u pratinji članova obitelji poginulih

i nestalih pripadnika 204. brigade HV-a.

U ime Grada Vukovara okupljene je pozdravio gradonačelnik Ivan Penava. "Hrvatska vojska i grad Vukovar neraskidivo su povezani još od 1991. godine, a ovim svećanim činom vraćamo stvari tamo gdje im je mjesto," rekao je Penava, zahvalivši Predsjednici Republike i predsjedniku Vlade na potpori u realizaciji tog projekta. Posebno je zahvalio potpredsjedniku Vlade i mi-

nistru obrane Damiru Krstičeviću "na ostvarenju ovog strateškog cilja i ispunjenom obećanju", poručivši kako je tim činom pokazao kako se djelom, a ne riječju, voli svoj narod. Prigodnim govorom obratio se i vukovarsko-srijemski župan Božo Galić. Kazao je kako danas osjeća i žal i ponos - žal za onima koji su dali svoje živote u obrani Vukovara, a ponos što je Hrvatska vojska došla u Vukovar. "Grad Vukovar i ljudi ovdje vole hrvatske vojниke i vaš je dolazak nama najveći poklon," poručio je Galić, zahvalivši svima koji su to omogućili.

Načenik Glavnog stožera OSRH general zbora Mirko Šundov istaknuo je kako je ovo iznimno događaj za cijelu Hrvatsku. "Ovo je dan kad živimo san onih koji su pali za Vukovar i Hrvatsku i svima njima danas kažemo: vaša žrtva nije bila uzaludna," rekao je general Šundov, dodavši kako je dolazak postrojbe Hrvatske vojske u Vukovar samo dio duga koji imamo prema Gradu Heroju. Zahvalio je svima koji su pomogli u realizaciji tog projekta, kao i Gradu Vukovaru na suradnji, istaknuvši kako je na inicijativu ministra Krstičevića ovaj projekt realiziran u najkraćem mogućem roku.

U ime predsjednika Vlade Andreja Plenkovića okupljene je pozdravio potpredsjednik Vlade i ministar obrane Damir Krstičević. "S izrazitom čašću i srcem ispunjenim ponosom mogu danas, uoči predstojeće 26. obljetnice Dana sjećanja

OTVORENA VOJARNA "E HRVATSKE VOJSKE"

vojnkinja Jelena Dedaković, kći Mile Dedakovića – Jastreba, prvog zapovjednika 204. brigade HV-a, te članovi obitelji Babić, Šoljić i Zadro, nakon čega je vukovarski gvardijan fra Ivica Jagodić blagoslovio vojarnu.

Posebno dojmljiv bio je dolazak pripadnika Inženjerijske bojne Gardijske oklopno-mehanizirane brigade Hrvatske kopnene vojske, koji su

OSRH

na žrtvu Vukovara, konačno reći - ispunio sam obećanje koje sam dao na sjednici Vlade u Vukovaru 17. studenog 2016. - vratili smo pobjedničku Hrvatsku vojsku u Vukovar, grad heroj i simbol junaštva u Domovinskom ratu," poručio je na početku obraćanja, istaknuvši potporu predsjednika Vlade i svestrga tima u Ministarstvu obrane s kojim je u potpunosti realizirao taj projekt, te je zaključio: "Uspjeli smo izgraditi ovu suvremenu vojarnu i nastavljamo i dalje raditi na podizanju standarda života i rada našeg vojnika, dočasnika i časnika."

Podsjećajući na agresiju Jugoslavenske narodne armije pod vodstvom velikosrpske politike na Vukovar, ukazao je na neraskidivu vezu pobjedničke Hrvatske vojske i Grada Heroja, kao i na njegove branitelje koji se nisu dali slomiti: "Ta veza danas je ponovno ojačala dolaskom vojske u ovu vojarnu koja sada nosi ime po legendarnoj vukovarskoj 204. brigadi Hrvatske vojske. Ovim simboličnim imenovanjem vojarne odajemo poštovanje svim našim suborcima i braniteljima koji su dali svoje živote za obranu ovog herojskog grada, tako čuvamo uspomenu na tužne, ali ponosne dane '91. godine i na naše temelje - pobjednički Domovinski rat i hrvatske branitelje." Poručujući iz Vukovara kako žrtvu hrvatskih branitelja naš narod nikad ne smije zaboraviti, Krstičević je istaknuo kako je ne smijemo zaboraviti zbog budućih naraštaja, dodavši: "I upravo je dolazak Hrvatske vojske u Grad Heroj pruka kako nikad nećemo zaboraviti heroje Vukovara i sve one koji su položili živote na oltar domovine –

zbog njih ćemo se i dalje nastaviti boriti za Hrvatsku!"

"U Vukovar je došla Hrvatska vojska, u Vukovar smo vratili svečanu promociju vojnih škola – Vukovar to zasluzuje," zaključio je ministar Krstičević, napomenuvši kako je premještaj inženjerijske postrojbe u ovu vojarnu od višestruke koristi za grad Vukovar, s aspekta sigurnosti, a i u pogledu ekonomskog razvoja grada: "Od danas će u Vukovaru raditi pripadnici Inženjerijske satnije, a u perspektivi i cijele Inženjerijske bojne – i svi će oni biti na pomoći lokalnom stanovništvu."

PODIZANJE KVALITETE ŽIVOTA I RADA PРИПАДНИКА HV-a

Također je istaknuo kako se tom modernom i dobro opremljenom vojarnom podiže kvaliteta života i rada pripadnika Hrvatske vojske, ukazavši i ovom prigodom na važnost brige za čovjeka: "Svjesni smo također kako snažnog i motiviranog vojnika, dočasnika i časnika nema bez potpore obitelji, stoga i mijenjamo koncept putujuće vojske, želimo da naša Hrvatska vojska živi i radi što bliže uz svoj narod, uz svoje obitelji." U svojem se govoru ministar Krstičević obratio i pripadnicima Inženjerijske satnije koji su smješteni u novoj vukovarskoj vojarni, čestitajući im što su se odlučili na hodnju do vojarne u Vukovaru: "To je stav i karakter pobjedničke Hrvatske vojske, koju smo imali u Domovinskom ratu i koju imamo i danas." Ističući kako je ovo poseban dan za sve one koji svoju službu našoj domovini nastavljaju u herojskom gradu, izrazio je uvjerenje kako će i dalje profesionalno i

uspješno realizirati sve zadaće koje su pred njima na dobrobit našoj domovini i našem narodu. "Ovdje u Vukovaru, u vojarni 204. brigade nastavite izgrađivati vojsku pobjednika, na ponos svih nas!" poručio je Krstičević vojnicima, zaželjevši im sretan boravak i rad u vojarni. Predsjednica Kolinda Grabar-Kitarović rekla je kako je danas svečan i sretan dan za Vukovar. "Ponosna sam što sam kao vrhovna zapovjednica OSRH dočekala ovaj dan da postrojim Hrvatsku vojsku u hrvatskom Vukovaru. Hrvatska vojska danas se vraća u simbol hrvatske obrane od velikosrpske agresije," poručila je, posebno istaknuvši zasluge branitelja Vukovara, koji su se svojim junaštvom trajno upisali u hrvatsku povijest. "Današnjim činom nastavlja se povratak postrojbi Hrvatske vojske u gradove iz kojih nikad nisu ni trebali otići," rekla je Predsjednica, ukazavši i na ekonomsku korist tog čina.

26. OBLJETNICA SJEĆANJA NA STRADANJE CIVILA I BRANITELJA U BOGDANOVCIIMA

Uz visoke državne dužnosnike, predstavnike Vlade te županijskih i lokalnih vlasti, MORH-a i OSRH, djelatne i umirovljene generale i visoke časnike, svečanom otvorenju vojarne u Vukovaru nazočili su i učenici osnovnih škola s područja grada Vukovara te iz Karlovačke, Osječko-baranjske, Sisačko-moslavačke i Varaždinske županije. Na kraju prigodne svečanosti, na

Novoizgrađena vojarna smještena je na prostoru od 10 000 km², na kojem su četiri objekta s pratećim sadržajima. Putem javnog natječaja izabran je izvođač radova, koji je u roku od oko tri mjeseca izgradio novu vojarnu. Troškovi uređenja i izgradnje iznose 16.985.759 kn. Sredstva su planirana u državnom proračunu, a na pripremi zemljišta bile su angažirane inženjerijske postrojbe OSRH, čime su se smanjili troškovi. U vojarni je smještena Inženjerijska satnija iz sastava Inženjerijske bojne GOMBR-a HKoV-a, koja je premještena iz Vinkovaca.

Marinko KARAČIĆ, snimio Tomislav BRANDT

POLIGON "EUGEN KVATERNIK"

Ovo je treći ciklus bojnih gađanja i raketiranja izveden iz helikoptera OH-58D Kiowa Warrior u obuci prve skupine hrvatskih pilota na ovom tipu izvidničko-borbenog helikoptera i ujedno prvo grupno gađanje i raketiranje hrvatskih letačkih posada. Bila je to kruna obuke hrvatskih pilota čime su zaokružene sve faze potpune uporabe helikoptera OH-58D Kiowa Warrior...

PROVEDENA GRUPNA BOJNA GAĐANJA I

RAKETIRANJA IZ KIOWA WARRIORA

Piloti Eskadrile helikoptera 93. zrakoplovne baze Hrvatskog ratnog zrakoplovstva i protuzračne obrane iz vojarne "Pukovnik Mirko Vukušić" u Zemuniku proveli su od 10. do 12. studenog 2017., na vojnom poligonu "Eugen Kvaternik" na Slunju prva taktička grupna bojna gađanja i raketiranja u dnevnim i noćnim uvjetima u paru helikopterima OH-58D Kiowa Warrior.

Ovo je treći ciklus bojnih gađanja i raketiranja izveden iz tih helikoptera u obuci prve skupine hrvatskih pilota na ovom tipu izvidničko-borbenog helikoptera. Nakon uspješno izvedenih bojnih gađanja i raketiranja pod vodstvom američkih instruktora u kolovozu i samostalnog djelovanja u rujnu ove godine, ovo je prvo grupno gađanje i raketiranje hrvatskih letačkih posada na helikopterima OH-58 D Kiowa Warrior. I ovog puta, gađanje i raketiranje izvodilo se iz puškostrojnica 12,7 mm, nevođenim raketnim zrnima Hydra 70 mm, školskim raketama Hellfire te iz osobnog naoružanja puške Heckler-Koch G-36CV.

POLIGON "EUGEN KVATERNIK"

Gadanje i raketiranje izvodilo se iz puškostrojnica 12,7 mm, nevodenim raketnim zrnima Hydra 70 mm, školskim raketama Helfire te iz osobnog naoružanja puške Heckler-Koch G-36CV

Cijeli proces od prilaska i uočavanja cilja, gađanja i raketiranja, navođenja drugog helikoptera i izvedbe napada dio je procedura i taktičkih postupaka osposobljavanja hrvatskih letačkih posada za provedbu specijalnih operacija

Provđenju taktičkih bojnih gađanja i raketiranja pratili su američki timovi instruktora sa zemljiskih pozicija koji su ocjenjivali pogotke u formacijama: posada-tim (posada kroz učinkovitost na pozicijama lijevog i desnog pilota te tim kao cjelina vođa-pratitelj s posebnim naglaskom na poziciju zapovjednika misije koji u odnosu na dojavljenu vrstu cilja s koordinatama ocjenjivača sa zemlje donosi odluku o vrsti manevra i načinu uništenja cilja s dvama helikopterima istodobno). Posade za pojedini tim bila su četiri hrvatska pilota u dvama helikopterima OH-58D Kiowa Warrior, a odlučujuća ocjena za službenu kvalifikaciju svakog od timova bila je ona za bojna djelovanja po ciljevima u noćnim uvjetima.

Obuku su uspješno završili i zrakoplovni tehničari svih specijalnosti koji također dobivaju certifikate za samostalne provoditelje obuke. Kroz tri provedena ciklusa taktičkih bojnih gađanja i raketiranja u potpunosti su ovladali opsluživanjem helikoptera borbenim sredstvima, kao i radu u borbenim uvjetima na terenu. Dodatno su potvrđili već razvijene nove sposobnosti upravljanja sustavima naoružanja i nadopunjavanje helikoptera gorivom bez gašenja motora u dnevnim i noćnim uvjetima. ■

Osim procjene ispravnosti, donecene odluke u realnom vremenu zapovjednika misije zračne operacije, ocjenjivala se efikasnost, brzina, točnost i broj naleta iz kojih su ostvareni pogodci na ciljeve, a gađanja i raketiranja provedena su u dnevnim i noćnim uvjetima. Također, ocjenjivanje je uključivalo i rezultate iz svih četiriju vrsta naoružanja kojima su piloti izvodili gađanja i raketiranja. Cijeli proces od prilaska i uočavanja cilja, gađanja i raketiranja, navođenja drugog helikoptera i izvedbe napada dio je procedura i taktičkih postupaka osposobljavanja hrvatskih letačkih posada za provedbu specijalnih operacija. Bila je ovo kruna obuke hrvatskih pilota čime su zaokružene sve faze potpune uporabe helikoptera OH-58D Kiowa Warrior. Također, uskoro se očekuju i posljednji ispitni letovi za zvanja probnih pilota i kraj misije američkih timova instruktora koji napuštaju bazu "Zemunik", a obučeni hrvatski piloti preuzimaju ulogu samostalnog obučavanja ostalih hrvatskih pilota na Kiowama. Cijeli ciklus obuke uspješno su završili i zrakoplovni tehničari svih specijalnosti koji također dobivaju certifikate za samostalne provoditelje obuke. Kroz tri provedena ciklusa taktičkih bojnih gađanja i raketiranja u potpunosti su ovladali opsluživanjem helikoptera borbenim sredstvima, kao i radu u borbenim uvjetima na terenu. Dodatno su potvrđili već razvijene nove sposobnosti upravljanja sustavima naoružanja i nadopunjavanje helikoptera gorivom bez gašenja motora u dnevnim i noćnim uvjetima. ■

VOJNI POLIGON "GAŠINCI"

"ISKUSTVA IZ VUKOVARA I DOMOVINSKOG RATA NAUČILA SU NAS TRAJNU LEKCIJU O POTREBI I VAŽNOSTI OBRAMBENE SPREMNOSTI. SUDJELOVATI U TOJ ZADAĆI KROZ RAZLIČITE DJELATNOSTI OBVEZA JE, ALI I POVLASTICA SVAKOG VOJNO SPOSOBNOG GRAĐANINA I GRAĐANKE REPUBLIKE HRVATSKE. UPRAVO NA SPOZNAJI O DUŽNOSTI INTEGRACIJE NAPORA U ZAŠTITI I OBRANI RH TEMELJI SE SUSTAV DOMOVINSKE SIGURNOSTI KOJI ZAJEDNIČKI GRADIMO," REKLA JE PREDSJEDNICA RH KOLINDA GRABAR-KITAROVIĆ ZAKLJUČIVŠI KAKO JE IZNIMNO VAŽAN KORAK VRAĆANJE PRIČUVE U OBRAMBENI SUSTAV..."

PRIČUVNICI NA O CIVILNE

Obuka pričuvnika, pripadnika 1. satnije 1. bojne 2. pješačke pukovnije Osijek iz pomoći civilnim strukturama u slučajevima elementarnih nepogoda i prirodnih katastrofa provedena je od 6. do 15. studenog na vojnem poligonu "Gašinci".

Obuka i osposobljavanje pričuvnika provodi se u cilju podizanja razine vještina pričuvnika za uspješnu provedbu zadaća radi smanjivanja sigurnosnog rizika za ljudstvo, opremu i materijalno-tehnička sredstva s težištem na obuci pomoći civilnim institucijama u zaštiti i spašavanju u slučaju katastrofa, protupožarne zaštite, traganja i spašavanja i dr. Obučavale su se ključne temeljne vojne

vještine, taktike, tehnike i procedure pješaštva te priprema i osposobljavanja zapovjednog osoblja za samostalno vođenje postrojbi. Provedena je također obuka iz prve pomoći i pričuvnici su informirani o novim sredstvima i opremi na uporabi u Oružanim snagama RH. Uvježbavali su izradu zečjeg nasipa pod mentorstvom djelatnika Hrvatskih voda, u suradnji s Javnim vatrogasnog postrojbom održan je teorijski i praktični dio obuke iz gašenja požara, a uz mentorstvo pripadnika Riječne bojne Inženjerijske pukovnije Hrvatske kopnene vojske uspješno su prošli obuku svladavanja vodenih prepreka. Pripadnike pričuvnih postrojbi Oružanih

snaga RH obišli su 10. studenog predsjednica RH i vrhovna zapovjednica Oružanih snaga RH Kolinda Grabar-Kitarović, potpredsjednik Vlade i ministar obrane RH Damir Krstičević i načelnik Glavnog stožera OSRH general zbora Mirko Šundov. Predsjednica je naglasila kako je pričuva iznimno korisna ne samo za državu, nego i za pojedinca. "Iskustva iz Vukovara i Domovinskog rata naučila su nas trajnu lekciju o

Pričuvnici su uvježbavali izradu zečjeg nasipa pod mentorstvom djelatnika Hrvatskih voda, a uz mentorstvo pripadnika Riječne bojne Inženjerijske pukovnije Hrvatske kopnene vojske uspješno su prošli obuku svladavanja vodenih prepreka

broj 539 / 17. studenog 2017.

OJJ, snimio Mladen ČOBANOVIĆ, HKoV

infrastrukture i pomoći civilnim institucijama u slučaju elementarnih nepogoda," rekao je ministar Krstičević. Istaknuo je također kako je za provedbu svih tih aktivnosti pričuvu potrebno obučiti i adekvatno opremiti te što je također vrlo bitno danas za svakog od pričuvnika, osigurati finansijska sredstva za novčane naknade za sudjelovanja na aktivnostima. Na kraju je pričuvnicima poželio puno uspjeha tijekom daljnje obuke i boravka na poligonu u Gašincima izrazivši uvjerenje kako će im ovdje stećeno iskustvo biti od koristi i u privatnim karijerama, u svakodnevnom životu te kako će se uvjek sa zadovoljstvom prisjećati ove obuke. Dobrodošlicu pričuvnicima na vojni poligon "Gašinci" zaželio je general Mirko Šundov te istaknuo važnost ove obuke kojoj je cilj osigurati sposobnost pričuvnika za uspješno izvršenje budućih zadaća. Rekao je kako su neki od okupljenih pričuvnika bili sudionici Domovinskog rata te dobro znaju koliko je važna obuka i svladavanje osnovnih znanja i vještina.

BUČI POMOĆI IM STRUKTURAMA

potrebi i važnosti obrambene spremnosti. Sudjelovati u toj zadaći kroz različite djelatnosti obveza je, ali i povlastica svakog vojno sposobnog građanina i građanke Republike Hrvatske. Upravo na spoznaji o dužnosti integracije napora u zaštiti i obrani RH temelji se sustav domovinske sigurnosti koji zajednički gradimo," rekla je zaključivši kako je iznimno važan korak vraćanje pričuve u obrambeni sustav. Potpredsjednik Vlade i ministar obrane RH Damir Krstičević izrazio je zadovoljstvo velikim odazivom istaknuvši kako je to istinski dokaz da hrvatski narod voli svoju vojsku i svoju domovinu. Podsjetio je kako su pričuvne postrojbe u Domovinskom ratu dale nemjerljiv doprinos te su u sinergiji s gardijskim brigadama koje su bile udarna snaga, došli do konačne pobjede. "Bez pričuvnih snaga to ne bismo uspjeli. Nema jake vojske bez jake pričuve! To smo prepoznali i danas," rekao je ministar Krstičević naglasivši važnost jake pričuve koja je prepoznata i danas te je zbog toga prilikom izrade nove Strategije nacionalne sigurnosti, u svjetlu novih ugroza i rizika prepoznato kako nam trebaju dodatne sposobnosti, a jedna od njih jest i pričuva. "Vrlo nam je bitna sinergija, povezivanje svih sposobnosti države, privatnog sektora, civilnih udruga, braniteljskih udruga, pa i samih građana i to je upravo poanta sustava domovinske sigurnosti koji razvijamo i koji želimo graditi na dokazanom konceptu iz Domovinskog rata." Dodao je kako će se ovim konceptom pričuve osigurati proces narastanja snaga, ojačati koncept domovinske sigurnosti i sigurnosne kulture, ojačati osobna sigurnost pojedinaca te podići sposobnosti za obranu zemlje i pomoći civilnim institucijama i stanovništvu. "Vaše će zadaće biti pomoći državnim institucijama u križnim stanjima, obrana Republike Hrvatske, zaštita kritične

U suradnji s Javnom vatrogasnom postrojbom održan je teorijski i praktični dio obuke iz gašenja požara

"Praksa je pokazala da su Oružane snage u potpori civilnim institucijama u slučajevima požara, poplava, hitnog medicinskog prevoženja, traganja i spašavanja iznimno učinkovite," rekao je general Šundov dodavši kako ne smijemo zaboraviti niti da su pričuvne postrojbe dale golem doprinos tijekom Domovinskog rata te da je iznimno važno obučavanje pričuve, kako bismo u bilo kojem trenutku bili spremni za suočavanje s eventualnim ugrozama. "Iskoristite ovo vrijeme za obnovu postojećih znanja, ali i usvajanje novih, jer znanje je bogatstvo koje vam nitko ne može oduzeti i kojim možete pomoći svojem narodu i domovini," zaključio je general Šundov. ■

Na lokacijama razmještaja postrojbi ocjenjivački timovi HKoV-a proveli su ocjenjivanje borbene pripremljenosti Voda za protuexplozijsku zaštitu iz Inženjerijske pukovnije i Multifunkcionalnog voda iz sastava Bojne NBKO HKoV-a prema NATO-ovim standardima ocjenjivanja borbene spremnosti kopnenih snaga (CREVAL). Ocjenjivane sastavnice u potpunosti su implementirale sve obveze koje su navedene u njihovim Ciljevima sposobnosti i postale su borbeno pripremljene u skladu sa svojom matricom sposobnosti i kategorijom spremnosti...

Ocenjivački timovi HKoV-a proveli su ocjenjivanje borbene pripremljenosti Voda za protuexplozijsku zaštitu (Vod za PEZ) iz Inženjerijske pukovnije i Multifunkcionalnog voda (MF vod NBKO) iz sastava Bojne NBKO HKoV-a prema NATO-ovim standardima ocjenjivanja borbene spremnosti kopnenih snaga (CREVAL) koji su navedeni u Ciljevima sposobnosti 2017. Ocjenjivanje se provodilo 8. studenog na lokacijama razmještaja postrojbi u vojarni "Skakavac" - Skakavac, gdje se nalazi vod PEZ, Pionirske bojne, Inženjerijske pukovnije HKoV-a i vojarni "Pukovnik Marko Živković" u Velikoj Gorici, i 9. studenog gdje je smješten MF vod

NBKO bojne NBKO HKoV-a. Nadzor ocjenjivanja provodio je nadzorni tim iz LANDCOM-a OF-3 Jean-Philippe Dieulangard (FRA), LANDCOM Izmir – Senior NATO Monitor i OF-2 Robert Glavina, GS OSRH – Junior NATO Monitor te nadzorni tim GS OSRH na čelu s brigadirom Mijom Kožićem. Cilj je bio u što realnijim uvjetima provesti ocjenjivanje prema matricama sposobnosti i ostvariti status te dobiti ocjenu borbene pripremljenosti. Ključne sposobnosti Voda za PEZ onesposobljavanje su konvencionalnih (MES, UbS) i improviziranih eksplozivnih naprava (IEN), te neeksploziranih ubojnih sredstava (NUS).

OCJENJIVANJE BORBENE PRI VODOVA HKoV-A

OJI, snimio Mladen ČOBANOVIĆ

Multifunkcionalni vod NBKO ima ključne sposobnosti RBK dekontaminacije ljudi, oružja, vozila, opreme i površina (komunikacija, objekata i taborskih prostorija) te detekcije kemijskih, bioloških i radioloških agenasa i toksičnih industrijskih materijala (kemičalija).

Uz sposobnosti za namjenske zadaće, navedeni vodovi razvijaju sposobnosti u potpori misiji Oružanih snaga RH - pomoći civilnim institucijama u zaštiti i spašavanju te potpori civilnom društvu. Senior NATO MONITOR OF-3 Jean-Philippe Dieulangard (FRA) iz LANDCOM-a potvrdio je u službenoj ocjeni da su ocjenjiva-

bojanik Jean-Philippe Dieulangard (FRA) - Senior NATO MONITOR, LANDCOM HQ, Izmir

Jesu li sastavnice HKoV-a ispunile sve obveze i prikazale punu sposobnost tijekom ocjenjivanja Voda za protuminsko djelovanje i Voda za NBKO?

Ocenjivanje se provodilo unutar vojarne (In-Barracks Evaluation) te je dvjema postrojbama bio izazov dokazati visoku spremnost. Njihovi zapovjednici, poručnica Mirela Volf i poručnik Ivan Baković odlično su odrali posao i pokazali iznimnu profesionalnost, motivaciju te pripadnost postrojbi, posebice prilikom prikazivanja sposobnosti tijekom vježbi provedenih u sklopu ocjenjivanja.

U kojoj se mjeri Ocjenjivački tim HKoV-a pridržavao standarda, postupaka i metodologije CREVAL-a?

Zaista bih želio zahvaliti osoblju OSRH na sjajnoj potpori, brigadiru Miji Kožić i satniku Robertu Glavini, koji su mi pružili savjete temeljem svojeg bogatog iskustva u provedbi procesa CREVAL. Oba ocjenjivanja provedena su u skladu sa Stanardima snaga Savezničkog zapovjedništva za operacije (*Allied Command Operations Forces Standards - AFS*, 7. Svezak - CREVAL). Zahvalio bih bojaniku Željku Javoroviću te satniku Jozi Brekalu koji su profesionalno vodili ocjenjivački tim i time omogućili vrlo učinkovito ocjenjivanje.

Kakva je vaša ocjena organizacije Ocjenjivačkog tima, razine opremljenosti ocjenjivanih postrojbi te odgovora dobivenih od časnika OSRH s kojima ste razgovarali?

Oba ocjenjivačka tima primjereno su popunjena, s visokom spremnošću i iskustvom, a ocjenjivane su postrojbe pokazale visoku profesionalnost i motiviranost tijekom cijelog procesa, a posebice u pokaznoj vježbi koja je istaknula visoku razinu opremljenosti i obučenosti te pružila dobru priliku za komunikaciju s časnicima iz OSRH. Bilo je to zanimljivo iskustvo.

Imate li preporuka za ocjenjivačke timove HKoV-a vezano za punu primjenu standarda, postupaka i metodologije CREVAL-a ili pak za pripremu pokazne vježbe tijekom ocjenjivanja?

Preporuka nije potrebna jer su vaši ocjenjivački timovi već usvojili nove preporuke AFS (iz VII. sveska). Osim aktivnosti u okviru CREVAL-a, hrvatski ocjenjivački timovi dodatno će u što većoj mjeri definirati kriterije i mjeru učinkovitosti kako bi ocjenjivanje bilo što opsežnije. Ocjenjivački timovi HKoV-a u potpunosti su proveli sve NATO-ove standarde ocjenjivanja borbenе pripremljenosti i u potpunosti provode sve NATO-ove standarde za borbenu spremnost te mogu pohvaliti njihovo znanje i stručnost.

Kako ocjenjujete potporu zemlje domaćina odnosno potporu tijekom vašeg boravka u Republici Hrvatskoj?

Potpore zemlje domaćina bila je besprijeckorna. Sve je bilo organizirano vrlo profesionalno i u prijateljskoj atmosferi. Mogu reći kako je moj boravak u Republici Hrvatskoj bio vrlo korisno iskustvo u stručnom i osobnom pogledu.

Što biste istaknuli kao najvažnije iskustvo tijekom zadaće u HKoV-u i Republici Hrvatskoj?

Istaknuo bih posjet Vojnom muzeju na Turnju u Karlovcu, kao simbolu junaštva u Domovinskom ratu. Bila je to sjajna prilika za razumijevanje ponosa i pobjedičkog duha te zajedništva u Hrvatskoj vojsci.

RIPREMLJENOSTI

poručnik **Ivan Baković**, zapovjednik
Voda za PEZ

Iskazana borbena pripremljenost rezultat je dugotrajnog procesa obuke unutar Pionirske bojne. Osiguranje i uvodenje novih materijalno-tehničkih sredstava u uporabu Inženjerijske pukovnije te postrojbenu obuku pojedinka iz temeljnih vojnih vještina (TVV) i specijalističkih vojnih vještina (SVV) rezultirali su obučenim pripadnicima, koji s opremom daju obučene i funkcionalne timove za provedbu zadaća PEZ. Potvrda borbene pripremljenosti rezultat je rada, ne samo pripadnika Voda za PEZ, već Pionirske bojne i Inženjerijske pukovnije u cijelosti. Razvijanje sposobnosti PEZ nastavit će se daljnjom provedbom zadaća proizšlih iz misije postrojbe, a zahvaljujem svojim podređenima i nadređenima na odgovornom i vojničkom odnosu prema zadaći.

poručnica **Mirela Volf**, zapovjednica
ocjenjivanog MF voda NBKO

Iskazanim angažmanom i radom te završnom pokaznom vježbom potvrdili smo potpunu pripremljenost MF voda NBKO u traženim zahtjevima lista za ocjenjivanje za buduće operacije, uključujući specijalističke NBK zadaće i zadaće potpore civilnim strukturama. Nadamo se skraćnjom modernizacijom postojećih sredstava i opreme kako bismo, sukladno Ciljevima sposobnosti, bili još spremniji i učinkovitiji te dali što veći doprinos modernim oružanim snagama. Ostvarena novocertificirana sposobnost od hrvatskog ocjenjivačkog tima i potvrđena od NATO-a uspjeh je cijele Bojne NBKO. Najveći su doprinos dali njezini pripadnici svojim dugodgođišnjim radom i zalaganjem. ■

ne postrojbe demonstrirale visoki stupanj borbene pripremljenosti. Ocjenjivački timovi HKoV-a na čelu s bojanikom Željkom Javorovićem i satnikom Jozom Brekalom proveli su sve propisane aktivnosti na profesionalan način te su primjenili sve obveze iz NATO-ova standarda CREVAL koji je bio u potpunosti implementiran. Čelnik nadzornog tima GS OSRH brigadir Mijo Kožić na kraju ocjenjivanja zaključio je da su ocjenjivane sastavnice Hrvatske kopnene vojske u potpunosti implementirale sve obveze koje su navedene u njihovim Ciljevima sposobnosti, a uz ocjenjivanje nacionalnog tima te nadzorom od časnika iz NATO-a postale borbeno spremne u skladu sa svojom matricom sposobnosti i kategorijom spremnosti.

Zapovjednici ocjenjivanih vodova sa svojim vodovima dostigli su sve standarde prema dodijeljenoj misiji i zadaći te kategoriji spremnosti u skladu s NATO-ovim standardima. Postrojbe su pružile svu potrebnu potporu u obuci i opremanju da zadovolje sve uvjete iz lista za ocjenjivanje. ■

Međunarodnom konferencijom Od Ottawskog procesa do svijeta bez mina, održanom 17. i 18. listopada u organizaciji Središta za sigurnosnu suradnju – RACVIAC, Ureda za razminiranje Vlade RH i Veleposlanstva Kanade u Republici Hrvatskoj te uz finansijsku potporu Savezne Republike Njemačke, obilježena je 20. obljetnica potpisivanja Konvencije o zabrani uporabe, stvaranja zaliha, proizvodnje i prijenosa protupješačkih mina i o njihovu uništenju.

Konferencija je ukazala na aktualne trendove i izazove u primjeni Konvencije te na realnost ostvarenja postavljenog političkog cilja – svijeta bez mina do 2025. godine. Poseban je naglasak stavljen na važnost suradnje vladinih i nevladinih organizacija u pružanju pomoći žrtvama mina. U uvodnom dijelu sudionicima se obratila državna tajnica Ministarstva unutarnjih poslova i izaslanica predsjednika Vlade Republike Hrvatske Terezija Gras, pomoćnik ministrike vanjskih poslova Amir Muhamadić, direktor Središta za sigurnosnu suradnju – RACVIAC veleposlanik Haydar Berk, bivši ministar vanjskih poslova Kanade Lloyd Axworthy, veleposlanik Kanade u Republici Hrvatskoj Daniel Maksymiuk i veleposlanik SR Njemačke u Republici Hrvatskoj Thomas E. Schultze.

Prvi dan Konferencije uključivao je tri panela, na kojima su sudjelovali predstavnici uglednih međunarodnih vladinih i nevladinih organizacija

Međunarodna konferencija OD OTTAWSKOG PROCESA DO SVIJETA BEZ MINA

koje se bave problematikom protuminskog djelovanja, odnosno kontrolom naoružanja u širem smislu. Veleposlanik Haydar Berk upozorio je: "Protupješačke mine ne utječu samo na zemlje jugoistočne Europe, nego i na cijeli svijet. Iz otvorenih izvora saznajemo da svake dvadeset dvije minute jedna osoba umre ili se ozlijedi, a svakog mjeseca oko dvije tisuće ljudi izgubi život zbog mina."

Terezija Gras podsjetila je sudionike da je humanitarno razminiranje u našoj zemlji gorko nasljede Domovinskog rata i kao takvo jedan od dugoročnih nacionalnih ciljeva i sigurnosnih prioriteta.

Poseban gost predavač bio je Lloyd Axworthy, koji je, kao jedna od najzaslužnijih osoba za nastanak Ottawske konvencije, bio nominiran za Nobelovu nagradu za mir 1997. godine. Rekao je kako smatra da je važno održavati sastanke, posebno regionalne, između vlada i nevladinih udrug te drugih čimbenika koji tako stvaraju mrežu u pogodjenim regijama kao što je Balkan. To pokazuje koliko treba uložiti energije i rada za učinkovitost.

Sudionici su drugog dana Konferencije obišli teren za razminiranje u okolini Sunje te posjetili spomen-obilježje u petrinjskom naselju Mošćenici, podignuto u znak sjećanja na 12 mještana stradalih od mina. Konvencija do danas ima 162 potpisnice. To su uglavnom zemlje koje su nekad upotrebljavale, skladištile ili proizvodile protupješačke mine te čije je stanovništvo bilo pogodjeno minama.

Iako za prekršitelje nema formalnih sankcija, Lloyd Axworthy smatra da

Međunarodnom konferencijom Od Ottawskog procesa do svijeta bez mina, u organizaciji Središta za sigurnosnu suradnju – RACVIAC, Ureda za razminiranje Vlade RH i Veleposlanstva Kanade u Republici Hrvatskoj, obilježena je 20. obljetnica potpisivanja Konvencije o zabrani uporabe, stvaranja zaliha, proizvodnje i prijenosa protupješačkih mina i o njihovu uništenju. Konferencija je ukazala na aktualne trendove i izazove u primjeni Konvencije te na realnost ostvarenja postavljenog političkog cilja – svijeta bez mina do 2025. godine...

ih postojeći sustav nadzora koji se brine o provedbi Konvencije javno osuđuje. Povelja je postavila međunarodni standard čak i za zemlje koje nisu potpisnice. Tako Sjedinjene Američke Države i Ruska Federacija ne prodaju protupješačke mine, iako ih proizvode. Za njega su problem zemlje poput Burme ili Mjanmara koje mine koriste protiv civila. ■

KAWASAKI U DUBAIJU

Na sajmu zrakoplovstva Dubai Airshow 2017 održanom od 12. do 16. studenog svoj je izložbeni prostor imalo i Japansko ministarstvo obrane. Najzapaženiji je izložak bio transportni avion C-2 koji je za Ministarstvo i u suradnji s njim razvila tvrtka Kawasaki. Avion će zamijeniti prethodnika, Kawasaki C-1 koji je u operativnoj uporabi već više od 40 godina. Međutim, Japanci s novom letjelicom imaju i izvozne ambicije, što dokazuje i nastup u najvećem gradu Ujedinjenih Arapskih Emirata. Prema vijesti koju je objavio Jane's, ciljana je šira regija oko Perzijskog zaljeva. U odluci o zamjeni

aviona C-1, Japanci su razmišljali i o uvozu, no zaključili su da im je C-130 premalen za međunarodne misije, a C-17 pretežak, što bi smanjilo broj aerodroma i zrakoplovnih baza na koje bi mogao slijetati. Kawasaki C-2 je maksimalne poletne mase oko 140 tona, otprilike dvostruko veći od C-130H, a dvostruko manji od C-17. Može prevoziti 110 putnika na fiksnim sjedalima, kao i teret veće mase, uključujući vojni helikopter srednje veličine. Dugačak je 43,9 m, visok 14,2 m, s rasponom krila od 44,4 m. Postiže brzinu od 0,82 Macha.

D. VLAHOVIĆ

UGOVOR ZA PROJEKT ORCA

Američka tvrtka Lockheed Martin potpisala je 30. listopada ugovor vrijednosti 43,2 milijuna američkih dolara za razvoj i projektiranje besposadnih ronilica poznatih pod projektnom oznakom XLUUV (eXtra Large Unmanned Underwater Vehicle) imena ORCA. Plovila su namijenjena američkoj ratnoj mornarici. Projekt XLUUV sastoji se od dviju faza: prve koja uključuje stavke spomenute ugovora te fazu proizvodnje uz pret-

hodno raspisivanje natječaja. Očekuje se da će tijekom druge faze biti provedeno do devet plovila. Ronilica velikog doplova ORCA moći će provoditi više vrsta misija (ISR, minske protumjere, obuka za protupodmorničko (ASW) ratovanje...) zahvaljujući mogućnostima rekonfiguracije zdenca korisnog tereta. Imat će povećani doplov i autonomiju te postojanst konstrukcije trupa i nadgrađa.

M. PTIĆ GRŽELJ

GOWIND KORVETE ZA UAE

Ujedinjeni Arapski Emirati (UAE) naručili su iz Francuske za svoju ratnu mornaricu dvije korvete Gowind, a sporazum uključuje opciju narudžbe dodatnih dvaju plovila. Vijest je objavljena 9. studenog tijekom posjeta francuskog predsjednika Emmanuela Macrona Abu Dhabiju.

Brodove će graditi francuski brodograđevni div Naval Group (donedavno DCNS) u partnerstvu s lokalnim brodogradilištem Abu Dhabi Ship Building.

Tvrta Naval Group već je izgradila jednu korvetu Gowind tipa 2500 za potrebe egipatske ratne mornarice, a još će tri biti izgrađene u Aleksandriji. U Maleziji se gradi sedam Gowind plovila u brodogradilištu Boustead Naval Shipyards. Korvete egipatske mornarice duljine su 102 metara te istiskuju 2500 tona. Malezijski su brodovi nešto veći, istisnine nešto više od 3000 tona te duljine od 111 metara. Vidjet će se kako će biti oblikovane korvete za UAE, no mornarica UAE traži mogućnost ugradnje Tacticos sustava upravljanja borbotom, umjesto sustava Setis koji uobičajeno nudi i ugrađuje Naval Group. Traži se također mogućnost uporabe američkih projektila, uključujući ESSM tvrtke Raytheon.

M. PTIĆ GRŽELJ

Ilustracija: MBDA

SMARTGLIDER ZA BLISKI ISTOK

Europski konzorcij MBDA 10. je studenog na Dubai Airshowu prvi put izvan Europe predstavio SmartGlider, dvočlanu obitelj vođenih projektila zrak-zemlja, koji su u srpnju ove godine imali premjeru u Parizu. Prema riječima potpredsjednika MBDA za Bliski istok Florenta Duleuxa, to im je područje vrlo zanimljivo jer je nekoliko zemalja opremljeno borbenim avionima novih generacija, posebno europskim, s kojima su njihovi proizvodi i kompatibilni. "SmartGlideri omogućuju potpunu uporabu senzora i sustava kojima su opremljeni ti avioni," rekao je Duleux, misleći na Eurofightere koje nabavlaju Oman, Kuvajt, Saudijska Arabija i Katar. Najmanji član obitelji je SmartGlider Light, dugačak 2 metra s masom od 120 kg. Zrakoplov može nositi 12 do 18 tih projektila i djelovati po PZO lokacijama, hangarima i laskim pokretnim metama. Oružje je prilagođeno i istodobnom te koordiniranom djelovanju više letjelica. Tu je i SmartGlider Heavy mase 1300 tona koji višenamenskom bojnom glavom mase 1000 kg djeluje protiv velike i ojačane infrastrukture. Oba oružja imaju preklopna krilca, sustave vođenja i navigacije, optroničke i druge senzore koji ih čine sposobnim za izbjegavanje PZO protumjera i piloti njima mogu djelovati sa sigurne udaljenosti, navodno većoj od 100 km od mete.

D. VLAHOVIĆ

JUŽNOKOREJSKI NOVITETI

Južnokorejski brodograditelj Hyundai Heavy Industries (HHI) porinuo je 2. studenog četvrti i ujedno zadnji desantni brod tipa LST-II (*tank landing ship*) namijenjen domaćoj ratnoj mornarici u svojem brodogradilištu u Ulsanu. Brod "No Jeok Bong" nosi oznaku 689, a tvrtka planira isporuku plovila u studenom 2018. Svoju bi potpunu operativnost trebao postići tijekom 2019. Ista je brodograđevna tvrtka odabranja za gradnju trećeg desantnog plovila u klasi imena "Il Chul Bong" (688) koji je porinut u listopadu 2016. A operativnost se očekuje tijekom 2018. Osnovne brodograđevne karakteristike očituju se u duljini 126,9 m, standardnoj istisnini od 4950 t i smještajnim

kapacitetima za 120 članova posade. Plovilo ima najveću širinu 19,4 m i gaz trupa 5,4 m. Može se smjestiti i transportirati 300 vojnika u punoj borbenoj spremi te dva manja desantna broda. Desantno je plovilo opremljeno sletnom palubom koja može primiti i do dva helikoptera uključujući i UH-60A. Pogonjen četirima MAN 12V28/33D dizelskim motorima te dvjema propellerskim osovinama postiže najveću brzinu od 23 čv, krstareću brzinu 18 čv dok standardni doplov iznosi 8000 NM pri brzini od 12 čv. Prva dva plovila u klasi LST-II, "Cheon Wang Bong" (686) i "Cheon Ja Bong" (687) nalaze se u operativnoj uporabi od studenog 2014. odnosno kolovoza 2017.

Južnokorejsko brodogradilište tvrtke Hanjin Heavy Industries & Construction (HHIC), 30. listopada domaćoj je mornarici dostavilo prvi raketni ophodni brod PKMR 211 klase Chamsuri II serije, projektnog imena PKX-B (*Patrol Killer eXperimental-B*). Brodovi klase dugački su 44 m i široki 7 m te imaju posadu od 20 članova. Vodomlazna propulzija omoguće postizanje najveće brzine od 40 čv-rova, a pogonski se sustav temelji na LM500 plinsko-turbinskim motorima tvrtke General Electric i dizelskim motorima Cat C32 tvrtke Caterpillar Marine u CODAG konfiguraciji. PKMR 211 je prvo plovilo naoružano lansirnim sustavom namijenjenim vođenim projektilima LIG Nex1/Hanwha kalibra 130 mm koji je smješten na krmi broda. Sadrži 12 cijevi za isti broj vođenih projektila koji imaju maksimalan domet više od 20 km dok im je minimalan 3 km. Projektil ima masu više od 80 kg uključujući bojnu glavu mase 8 kg. Plovilo je porinuto u lipnju 2016. Drugo, treće i četvrto plovilo u klasi trebalo bi biti dostavljeno do kraja 2019. Preostalo naoružanje uključuje glavni krmeni top kalibra 76 mm tvrtke Hyundai Wia, dvije 12,7 mm daljinski upravljanje oružne stanice (RWS) tvrtke Hanwha Land Systems i korejski sustav upravljanja bomboom. Gradnja druge serije PKX-B plovila (pet do osam brodova) ugovorenata je u lipnju ove godine, a njihova se dostava očekuje do 2020. Ugovor za gradnju plovila 9-12 trebao bi biti dodijeljen početkom 2018.

M. PTIĆ GRŽELJ

KUDA IDE WARRIOR?

Program modernizacije oklopnih vozila na gusjenicama Warrior koje su u operativnoj uporabi britanske vojske mogao bi doći u pitanje, objavio je 13. studenog British Forces News. Posao je prije šest godina dobio američki Lockheed Martin, a dosad je potrošen 381 milijun funti. Osnovni je zahvat modernizacije postavljanje novih kupola. Prema originalnim planovima, kroz program će proći 380 vozila, a njima bi trebale biti opremljene dvije oklopljene pješačke brigade. Ipak, prošlog je mjeseca The Times objavio da bi jedna od brigada zbog preustroja mogla biti rasformirana, što bi nepotrebним učinilo i njihove

Warriore. Program je i inače imao problema, jer njegova realizacija kasni godinu dana od predviđenog rasporeda, što je rezultiralo i ukupnim povećanjem troškova. Također, smanjena narudžba u odnosu na originalnu mogla bi povećati troškove modernizacije po vozilu. Warriori su u operativnoj uporabi od 1988. godine, mogu prevoziti sedam pješaka. Osnovno im je naoružanje top od 30 mm, a novi bi trebao imati kalibr 40 mm. Posadu čini tri, a iskrcajni dio sedam vojnika. Dužina je 6,34 m, visina 2,78 m, širina 3 m i postiže maksimalnu brzinu od 75 km/h.

D. VLAHOVIĆ

VOJNA TEHNIKA // NOVOSTI

Foto: US Navy

PRVI OPERATIVNI TRITON

Američka tvrtka Northrop Grumman 10. je studenog objavila isporuku prve operativne besposadne letjelice MQ-4C Triton Američkoj ratnoj mornarici (US Navy). Čin primopredaje obavljen je u zrakoplovnoj postaji Point Mugu, koja je dio mornaričke baze Ventura County u Kaliforniji. Drugi operativni Triton, prema sadašnjim najavama, bit će isporučen do kraja ove godine. Obje letjelice preuzima odjel za održavanje Besposadne ophodne eskadrile 19 (VUP-19) ratne mornarice, zbog pripreme za zadaće u koje će polijetati s pacifičkog otoka Guama. Zanimljivo, središte eskadrile VUP-19

u udaljenoj je bazi Jacksonville na Floridi, a operateri Tritona upravljat će njima upravo odande, počevši od iduće godine. U budućnosti, mornarica planira i da MQ-4C polijeću iz baze Mayport u Floridi, baze Sigonella u Italiji, kao i iz neimenovanih lokacija na Bliskom istoku. Northrop Gruman isporučit će ih 68.

MQ-4C Triton je besposadna letjelica koja djeluje na velikoj visini i s dugim doletom, namijenjena prije svega za mornaričke obavejštajne, nadzorne i izvidničke zadaće (ISR). Motor Rolls-Royce AE3007H može je držati u zraku do 24 sata, a maksimalna je brzina

575 km/h. Najviša je točka leta 16 760 m, a dolet 15 186 km bez nadopune gorivom. Duga je 14,5 m, visoka 4,7 m, s rasponom krila od 39,9 m i najvećom poletnom masom od 14 628 kg. U korisnom su teretu senzori koji djeluju u 360 stupnjeva: multifunkcionalni mornarički radar, elektrooptički/infracrveni senzor, sustav za automatsku identifikaciju i sustav za električnu potporu. Na jednoj zemaljskoj postaji radi četvero ljudi: zrakoplovni operater, taktički koordinator te dvoje operatera misijskih sustava.

D. VLAHOVIĆ

PORINUTA DESETA PODMORNICA KLASE SORYU

Japanska brodograđevna tvrtka Kawasaki Heavy Industries (KHI) porinula je 6. studenog u Kobeu desetu dizelsko-električnu podmornicu klase Soryu namijenjenu japanskoj ratnoj mornarici (JMSDF). "Shoryu" (oznake 510) je peta podmornica klase u nizu izgrađena u KHI-ju, dok je preostalih pet izgrađeno u brodogradilištu tvrtke Mitsubishi Heavy Industries (MHI). Kobilica je položena u ožujku 2015. a ulazak u operativnu uporabu očekuje se tijekom 2019. Prema svim dosadašnjim navodima, čitavu će klasu činiti ukupno 13 podmornica, a trenutačno se u operativnoj uporabi nalazi njih osam. Glavna brodograđevna obilježja podmornica

klase Soryu jesu duljina 84 m, širina 9,1 m, gaz 8,5 m, uz površinsku istisninu 2900 t i

Foto: DAPA

povodnu 4200 t. Podmornice su nešto veće od prethodnih 11 dizelsko-električnih podmornica klase Oyashio (duljine 81 m i podvodne istisnine 4000 t) zbog smještaja novog Kockums Stirling zračno-neovisnog propulzijskog sustava kojim se postiže najveća podvodna brzina od 20 čv dok je maksimalna površinska 12 čv. Podmornice klase Soryu imaju šest pramčanih cijevi kalibra 533 mm namijenjene teškim torpedima Type 89 domaće proizvodnje. Podmornice su također sposobne implementirati UGM-84C Harpoon protubrodske projektilne srednjeg dometa.

M. PTIĆ GRŽELJ

pukovnik Boštjan BLAZNIK, Slovenska vojska, Foto: NATO MW COE

PREDSTAVLJAMO

U Sloveniji je 2015. počeo s radom NATO MW COE, jedna od akreditiranih međunarodnih vojnih organizacija za obuku i izobrazbu zapovjednika i specijalista iz članica NATO-a i Partnerstva za mir. Među zemljama koje pružaju potporu djelovanju Centra je i Republika Hrvatska. Više o ustrojavanju, ulozi, djelovanju, zadaćama i planovima Centra doznajte iz teksta čiji je autor njegov direktor, časnik Slovenske vojske...

NATO-OV CENTAR IZVRSNOSTI ZA PLANINSKO RATOVANJE

Slovenija i Slovenska vojska (SV) njeguju dugu tradiciju ratovanja u planinskim područjima. Slovenska vojska ustrojila je 1996. za svoje potrebe Planinsku školu (Gorska šola – GORŠ), koja je bila nositelj stručne obuke u tom području. Osim obuke za potrebe SV-a, obučavala je i strane pripadnike, kao dio priprema za slanje kontingenata u operacije odgovora na krize. Slovenska vojska stekla je time međunarodno povjerenje savezničkih zemalja kao obrambena sila koja, osim prirodnih uvjeta, ima stručna znanja i iskustva

u području vojnog planinarenja i planinskog ratovanja.

HRVATSKA MEĐU PRVIM ZEMLJAMA

Ulaskom 2004. godine u NATO, Republika Slovenija osigurava nacionalnu sigurnost u okviru Saveza, a također na odgovarajući način pridonosi zajedničkoj sigurnosti. Prilikom ulaska u Savez nove su članice posebno pozvane na osiguravanje doprinosa koji će bitno poboljšati zajedničke snage. Jedno je od takvih područja planinsko ratovanje,

— ▲ —
Višenacionalne snage usmjerene na planinska područja još uvijek uglavnom djeluju na temelju postojećih nacionalnih standarda

a među oblike doprinosa ubrajaju se i centri izvrsnosti.

Vlada Republike Slovenije donijela je 14. ožujka 2014. Odluku kojom je ovlastila Ministarstvo obrane (MORS) i Glavni stožer Slovenske vojske za provedbu svih potrebnih postupaka za ustrojavanje Centra izvrsnosti za planinsko ratovanje (NATO Mountain Warfare Centre of Excellence – NATO MW COE) te pripremu svih relevantnih propisa koji uređuju njegovo ustrojavanje i djelovanje. Članice NATO-a odlučile su podržati ustrojavanje Centra, koji je krajem

PREDSTAVLJAMO

2015. na odgovarajući način provjeren i akreditiran. Slovenija se sukladno spomenutoj Odluci obvezala da će kao zemlja osnivačica osigurati infrastrukturu i većinski dio osoblja Centra. Za Savez, Slovenija je bila vjerodostojna zemlja za izvršavanje te zadaće zbog svoje planinarske povijesti, tradicije i kompetencija pripadnika vojske. NATO-ov centar izvrsnosti za planinsko ratovanje prije dvije godine svečano je otvorio slovenski predsjednik Borut Pahor. Memorandum o razumjevanju o ustrojavanju Centra potpisani je 25. ožujka 2015. u Washingtonu. Zemljama koje pružaju potporu djelovanju Centra – Sloveniji, Njemačkoj, Italiji, Hrvatskoj i Austriji – uskoro će se pridružiti Rumunjska, Poljska i Crna Gora. U uključivanju se vode razgovori i s drugim savezničkim i partnerskim zemljama, tako da će se u sljedeće dvije godine u Centar uključiti barem još dvije.

SURADNJA S CIVILnim INSTITUCIJAMA

Centar je ostvario suradnju u zemlji i inozemstvu, zastupa i promiče interese sudionica te u skladu s NATO-ovim konceptom Pametna obrana (*Smart Defence*) razvija koncepte i doktrine, formira stecena iskustva te priprema izobrazbe i obuke. To što smo jedan od najmladih članova zajednice NATO-ovih centara izvrsnosti za nas je velika čast, a istodobno i velika obveza u ispunjavanju vizije i misije koje su zemlje definirale u Konceptu NATO MW COE. Ponosni smo što smo dijelom zajednice NATO-ovih centara izvrsnosti, koja je važna za transformaciju Saveza. Širokim mogućnostima dodatne potpore u razvoju sadržaja pridonosi i

formalizirana suradnja s Fakultetom društvenih znanosti, Fakultetom za sport, Fakultetom organizacijskih znanosti, Udrženjem vojnih planinara i Planinarskim savezom Slovenije. Svojim znanjima, iskustvom i sposobnostima te institucije pružaju Centru dodatnu vrijednost.

CENTRI IZVRSNOSTI I NJIHova ULOGA U SAVEZU

Centri su tijela koja se obično usredotočuju na usku i specijalizirana područja, prije svega na utvrđene nedostatke u djelovanju postrojbi i zapovjedništava NATO-a. Važna su veza između operativnih snaga NATO-a i civilnog okruženja, a njihova misija uključuje pružanje potpore tim ciljevima. Svrha im je povećanje i poboljšanje specifičnih snaga i, prije svega, učinkovitije korištenje snaga članica NATO-a i zemalja partnera.

Prvi centar izvrsnosti ustrojen je i akreditiran 2005. godine.

Prema pravnom statusu, centri djeluju kao neovisne međunarodne vojne organizacije koje nisu u sustavu zapovijedanja i nadzora oružanih snaga zemlje osnivačice, a isto tako, nisu ni u sustavu zapovijedanja i nadzora NATO-a. Glavnu ulogu u djelovanju centara imaju upravljački odbori, u kojima ovlašteni predstavnici zemalja sudionica donose najvažnije odluke (npr. program rada, godišnji proračun, godišnja izvješća o radu). Direktori centara odgovorni su za svakodnevno djelovanje te za provedbu programa rada i proračuna, a za svoj rad odgovaraju upravljačkim odborima. Centri izvrsnosti su snaga koja NATO-u, zemljama sudionicama i partnerima osigurava transformaciju postrojbi i zapovjedništava u odbranim vojnostručnim područjima

NATO MW COE posjetili su u siječnju ove godine hrvatski i slovenski ministri obrane, Damir Krstičević i Andreja Katič. Autor teksta i direktor Centra pukovnik Boštjan Blaznik drugi je zdesna na fotografiji

Centar izvrsnosti uspostavio je sadržajno usredotočenu suradnju s EU-ovom Inicijativom za obuku snaga za planinsko ratovanje

Republika Hrvatska jedna je od nekoliko zemalja koje sudjeluju u radu Centra. Na fotografiji je pukovnik OSRH Dražen Komadina (desno), voditelj Odjela za obuku i izobrazbu u NATO MW COE-u, tijekom predavanja na jednom od seminara

te istodobno pruža potporu njihovu operativnom djelovanju.

ZAŠTO NATO MW COE?

Analiza postojećih oblika i struktura povezanih s planinskim ratovanjem pokazala je da je Odluka Saveza o ustrojavanju specijaliziranih tijela opravdana. Pojedine zemlje imaju dobro razvijene snage za planinsko ratovanje, koje učinkovito koriste u okviru nacionalnih kontingenata u različitim područjima interesa. Sustrotno tome, višenacionalne snage usmjerene na planinska područja uglavnom djeluju na temelju postojećih nacionalnih standarda. Osiguravanje odgovarajućeg stupnja kompatibilnosti pojedinih elemenata stoga je vrlo zahtjevno, a često se odražava i u konkretnim problemima koordinacije na ratištu. Hiperarhija NATO-ovih standarda bavi se

tim područjem samo u pojedinim elementima, što ne zadovoljava sve potrebe zapovjedništava. Centar je, među ostalim, ustrojen kako bi nadoknadio spomenuti nedostatki i razvio potrebne standarde. Utjecat će tako na povezanost te omogućiti učinkovitije i optimizirano djelovanje višenacionalnih savezničkih snaga u uvjetima planinskog ratovanja. Centar aktivno provodi vlastitu viziju, djeluje kao središnje tijelo za razvoj planinskog ratovanja te pruža potporu članicama NATO-a, zemljama partnerima, drugim zemljama te međunarodnim organizacijama u poboljšanju njihovih snaga za planinsko ratovanje.

KRITERIJI ZA AKREDITACIJU

Savez je odredio obvezne kriterije za stjecanje akreditacije koji dodatno usložnjavaju rad Centra:

Načelnik GS OSRH general zbornik Mirko Šundov tijekom posjeta Centru

Planinsko ratovanje i danas je jedan od najzahtjevnijih oblika kopnenih operacija, stoga mu NATO želi posvetiti posebnu pažnju

- Transformacija – NATO MW COE djeluje kao nositelj transformacije NATO-a. Dјeluje u područjima razvoja, promicanja i implementacije novih pristupa, koncepcata, strategija i doktrina kako bi se unaprijedile operativne snage i promicala povezanost u području planinskog ratovanja.
- Snage – NATO MW COE osigurava snage koje ne osiguravaju druga tijela NATO-a, i to u svrhu potpore transformaciji te za izvršavanje združenih i zajedničkih operacija u područjima njihova djelovanja.
- Stručnost – NATO MW COE osigurava obučene i vjerdostojne stručnjake (Subject Matter Expert – SME) za područje djelovanja unutar niša. Njihovo je djelovanje usmjeren na odgovarajući stupanj standardizacije uz istodobno osiguravanje povezanosti.
- Radni jezik – sukladno NATO-ovoj Direktivi, radni jezik NATO MW COE-a je engleski.
- Izobrazba i obuka – usklađene su sa zahtjevima Zapovjedništva vrhovnog savezničkog zapovjednika za transformaciju (HQ SACT) i NATO-ovom politikom planiranja i provedbe aktivnosti.
- Sigurnost i zaštita – usklađene su s NATO-ovim standardima i procedurama. Centar provodi sve sigurnosne postupke i koristi odgovarajuću opremu.
- Dostupnost NATO saveza – usluge Centra dostupne su članicama NATO-a i zemljama partnerima.
- Povezanost – Centar osigurava i održava trajnu vezu s Upravljačkim odborom, agencijama i zemljama.
- Operativna snaga – NATO MW COE podupire obuku i izobrazbu kao izravnu pripremu za sudjelovanje u vojnim operacijama i na vježbama.

KLJUČNA JE STANDARDIZACIJA

NATO MW COE napravio je važan korak u području standardizacije. Na temelju početne studije NATO-u je službeno predložio pripremu uskladenog obučnog standarda u području planinskog ratovanja (A-TrainP). Prijedlog su NATO, ali i zemlje partneri prihvatali i podržali, a Centar je imenovan povjerenikom za standard, koji će biti jedan od temeljnih doktrinskih NATO-ovih dokumenata u području planinskog ratovanja. Cilj je uspostaviti jedinstven standard za postizanje interoperabilnosti postrojbi za izvršavanje specifičnih zadaća u planinskom okružju. Standard će

**Zemljama koje pružaju potporu djelovanju Centra
- Sloveniji, Njemačkoj, Italiji, Hrvatskoj i Austriji -
uskoro će se pridružiti Rumunjska, Poljska i Crna Gora**

PREDSTAVLJAMO

se pripremati dvije godine, tijekom kojih će se u Sloveniji i inozemstvu održati nekoliko sastanaka koji će okupljati stručnjake iz različitih područja. Konačno uvođenje standarda u Savez bit će ishodište za daljnji razvoj tog u NATO-u nekad gotovo zanemarenog područja. Činjenica da je Centar postao povjerenik za pripremu standarda znači da je priznat i da postaje mjesto za razvoj doktrinarnih dokumenata u području planinskog ratovanja.

Doktrinarni razvoj temelji se na načelu rješavanja aktualnih zadaća snagama koje su dostupne Savezu. U svoje dokumente uključuje naučene lekcije i dokazane prakse koje su dostupne zapovjednim strukturama. Radi pružanja potpore tom cilju povezali smo se s relevantnim institucijama na nacionalnoj razini te sami proveli niz praktičnih eksperimenata usmjerenih na postizanje povezanosti u triju osnovnim područjima

Centar aktivno provodi vlastitu viziju i djeluje kao središnje tijelo za razvoj planinskog ratovanja, čime pruža potporu članicama NATO-a, zemljama partnerima, drugim zemljama te međunarodnim organizacijama

djelovanja vojnih komponenti u planinama: kretanju, preživljavanju i ratovanju.

Za daljnji razvoj svakoj je struci potrebna ideja, odnosno koncept koji je fokusiran na budućnost. Centar izvrsnosti već je aktivno uključen u jedan od koraka procesa NATO-ova obrambenog planiranja, što se ogleda u političkim smjernicama za budućnost. Na toj je osnovi počeo razvijati koncept planinskog ratovanja, kojim želi okvirno zacrtati smjer razvoja u idućim desetljećima. S tim su povezane različite pretpostavke, uključujući i očekivane probleme s klimatskim promjenama i vodnim resursima, gdje je korelacija s planinskim područjima znanstveno potvrđena.

PODRUČJE DJELOVANJA

NATO MW COE djeluje kao središnja točka i središnje tijelo za međunarodna i nacionalna zapovjedništva

koja ustrojavaju snage za planinsko ratovanje.

Iznimno je aktivna u međunarodnom okruženju, gdje svoje djelovanje predstavlja visokim političkim i vojnoodiplomatskim predstavnicima te savezničkim zapovjedništвима. Suradnja s potonjima pruža uvid u stvarne potrebe razvoja snaga za planinsko ratovanje. Centar je stoga ostvario blisku suradnju s NATO-ovim Zapovjedniштвом za kopnene komponente (Allied Land Command), a postaje i nositelj vođenja civilno-vojnih seminarâ s međunarodnim sudjelovanjem. Jedan od medijski najvažnijih bilo je aktivno sudjelovanje na 8. europskom simpoziju o učincima visina i izloženosti okolišu s manjom razinom kisika na ljudske sposobnosti. To je primjer kako se predstavljena znanstvena dostignuća iz civilnog područja mogu učinkovito primijeniti u izgradnji snaga za planinsko ratovanje.

Centar je ove jeseni održao dva medunarodna seminara

Centar je ove jeseni održao i dva međunarodna seminara. Prvi je bio namijenjen pripadnicima sa-vezničkih i partnerskih zemalja s iskustvom u području planinskog ratovanja u teškim uvjetima. Program seminara usmjeren je na razmjenu specijalističkih znanja potrebnih za uspješno provođenje operacija na zahtjevnom planinskom terenu.

ZAJEDNO S INICIJATIVOM EUOPSKE UNIJE

Drugi seminar bio je usredotočen na usporedbu i razmjenu znanja i iskustava potrebnih za odgovara-juće planiranje i provedbu obuka i operacija u planinama. Cilj obaju seminara bio je na temelju stečenih znanja pridonijeti stvaranju obuč-nih standarda u području planinskog ratovanja te pronaći najbolje mogućnosti za usklađivanje me-toda učenja u području planiranja

i obuke. Seminari će također biti osnova za planiranje provedbe te-čajeva.

U zadnje je vrijeme aktualno i pove-ćanje intenziteta suradnje NATO-a i Europske unije. Centar izvrsnosti us-postavio je sadržajno usredotočenu suradnju s EU-ovom Inicijativom za obuku snaga za planinsko ratovanje (*European Union Mountain Training Initiative – EU MTI*), koja je primjer povezivanja interesa i ciljeva EU-a i NATO-a. NATO MW COE također ima status promatrača u Međuna-rodnoj udruzi vojnih planinarskih škola. U cilju povezivanja sadržaja i utjecaja na moguću suradnju, Centar se intenzivno povezuje sa zemljama partnerima NATO-a. Op-seg aktivnosti i njihov sadržaj vodi i potvrđuje Upravljački odbor, sa-stavljen od predstavnika zemalja članica, odnosno zemalja partnera NATO-ova Centra izvrsnosti za pla-ninsko ratovanje.

IZAZOVI I PRILIKE

Transformacija NATO saveza i njegovih članica konti-nuiran je proces koji se usredotočuje u prvom redu na razvoj odgovarajućih zajedničkih snaga. Transformacija vojnih snaga u suvremenom i vrlo osjetljivom sigurno-snom okružju važna je prije svega u smislu inovativnosti, međunarodne povezanosti i integriranog pristupa.

Robusne oružane snage NATO saveza i njegovih članica zamijenjene su već prije desetak godina lakin i pokretnim postrojbama koje bi trebale biti sposobne prilagoditi se novim zadaćama. Samo brojčano prilagođivanje postrojbi i zapovjedništava, kao odgovor na suvremene prijetnje, više nisu dovoljni za učinkovito provođenje njihove misije. Osiguravanje novih snaga danas je, puno više nego prije, usmjereno u inicijativu Pametna obrana. Slovenska vojska ne želi i ne smije izbjegći promjene koje diktiraju strateški ciljevi Slovenije te potrebe ostalih članica NATO saveza i zemalja partnera. Slovenija preuzimanjem uloge zemlje osnivačice NATO MW COE-a aktivno i istaknuto sudjeluje u procesu transformacije zapovjedne strukture Saveza.

Mi vojni planinari imamo izreku koja kaže da si samo jedan korak prije vrha još uvijek bliže dolini nego vrhu. To se također može primjeniti na naše djelovanje koje je isprepleteno s brojnim izazovima. ■

STRELJAČKO NAORUŽANJE

Vlada SR Njemačke uputila je u rujnu proizvođačima streljačkog naoružanja zahtjev za ponude za novu službenu pušku njemačke vojske. Heckler & Koch nuda se da će i treći put zaredom biti izabran njegov *kandidat*, potpuno novo oružje čiji je glavni adut modularnost, ali i neki tehnološki noviteti...

JURIŠNA PU

Puška je klasičnog oblika i izrađuje se u mat crnoj ili pustinjskoj boji

Ivan GALOVIĆ; Foto: Heckler & Koch

Već više od pedeset godina tvrtka Heckler & Koch iz Oberndorfa oprema njemačke oružane snage (Bundeswehr) streljačkim naoružanjem. H&K je 1959. prvo naoružao Bundeswehr borbenim puškama G3 u kalibru NATO 7,62 mm x 51 mm. Tradicionalne drvene obloge i metalni spremnici streljiva zamijenjeni su puno lakšim materijalima – polimerima. Slijedila ju je 1997. godine jurišna puška HK G36 s modularno oblikovanim dijelovima. Dugo godina slovila je kao jedna od najboljih pušaka u svjetskoj ponudi, ali od 2010. počele su se javljati informacije o njezinoj nepouzdanosti. Prema njima, učestala rafalna paljba dovodi do pregrijavanja cijevi, što omekšava polimer tako da cijev u ležištu zauzima drugičiji položaj. Posljedica toga je nepreciznost koja se mora otkloniti ponovnim upucanjem. Problem je što do te pojave dolazi kad se u kratkom vremenu ispalje

više od tri ili četiri spremnika streljiva, posebno u vrućim klimatskim uvjetima. Ministarstvo obrane SR Njemačke je, iako su takve situacije u operativnim uvjetima rijetke, rizik proglašio neprihvatljivim.

PRETPLATA NA HK

Uz spomenute probleme, dvadesetogodišnji vijek uporabe pušaka G36 uskoro istječe, a prema zaključku njemačkog MO-a, više ih nije moguće nadograditi kako bi pješaštvo i specijalne snage odgovorili na trenutačni i budući široki spektar izazova na asimetričnom bojištu. Ministarstvo je zato odlučilo raspisati natječaj za novu i moderniju jurišnu pušku, čak 167 000 komada, koja će postati standardna puška Bundeswehra i zamijeniti G36. Prenaoružavanje vojske treba započeti 2019., što znači da vremena za odabir i nema previše. H&K isprva je spremno ponudio pušku HK416 (inačicu A5, v. Jurišna puška HK416, HV br. 523, op. aut.), koja je odnedavno

i službena puška francuske vojske. Štoviše, 12. listopada ove godine tvrtka je objavila pobedu inačice HK416A7 (G95) na natječaju za opremanje specijalne postrojbe njemačke vojske (njem. Kommando Spezialkräfte – KSK). H&K u novom natječaju računa na dosadašnje *pravilo* njemačke vlade da oružane snage opremi puškom domaće konstrukcije. S druge strane, u arsenalu Bundeswehra već se nalazi velik broj različitog streljačkog oružja tvrtke H&K, i to pištolji USP (P8 i P12) i P30, automati (MP5 i MP7), puške (G36, G38 (HK416A5) i HK417), strojnici (MG3 i MG4), snajper G28, podcijevni bacači za puške (AG36, HK69A1), kao i automatski bacač granata GMG. Ukratko: sve streljačko oružje njemačke vojske izišlo je iz tvornice H&K.

POGLED IZA STAKLA

Ipak, u Oberndorfu vjerljivo nisu očekivali da će za natječaj biti zainteresiran toliki broj konkurenata. Najozbiljnijim se čini konzorcij koji su osnovali njemački Rheinmetall i austrijski Steyr Mannlicher, a koji će prijaviti modularnu jurišnu pušku RS556 (v. tekst *Jurišna puška RS556, HV br. 518, op. aut.*). Austrijskoj tvrtki zajednički nastup s njemačkom znatno povećava mogućnost pobjede, koja joj je zamalo izmakla 1994., kad je samostalno kandidirala pušku AUG. S vremenom su se počeli spominjati i C.G. Haenel / Caracal (puška CAR 816), Colt Kanada / Diemaco (C8SFW), LWRCI (M6-G), Schmeisser (M4), IWI (X95), SIG Sauer (SIG MCX),

Unatoč velikoj konkurenciji, HK433 najizgledniji je pobjednik na natječaju koji će tražiti isporuku čak 167 000 pušaka

STRELJAČKO NAORUŽANJE

Swiss Arms (SG 553), Thales (F90), Beretta (ARX-160), B & T (APC556), CZ (BREN 2), FN Herstal (FN SCAR-Light) i FB Łucznik Radom (MSBS). Reagirajući na veliku konkureniju, ali i navode iz vojske da je HK416 preskupa za proračun, čelnici i inženjeri tvrtke Heckler & Koch odlučili su projektirati novu jurišnu pušku.

Postojanje puške HK433 prvi put je objavljeno u priopćenju za javnost početkom veljače ove godine. Oružje je prikazano uživo idućeg mjeseca, na izložbi Enforce Tac 2017 u Nürnbergu. Jedini je primjerak bio dostupan samo pogledu i to kroz izložbeno staklo, a predstavnici tvrtke H&K nisu otkrivali konstrukcijske detalje. Rekli su samo da je HK433 korak naprijed te da na jedinstven način objedinjuje određene taktičko-tehničke značajke. Naglasili su također da je u usporedbi s HK416 pouzdanija i da ima bolju ergonomiju. Izložbeni primjerak bio je opremljen optičkim cilnjnikom Zeiss ZO 4 x 30.

DVA UZORA?

Puška je klasičnog oblika i izrađuje se u mat crnoj ili pustinjskoj boji. Na prvi pogled moglo bi se reći da je uzor pronađen u već dokazanom modelu SCAR, borbenoj jurišnoj puški belgijske tvornice Fabrique National iz Herstala (v. Dva Herstalova aduta, HV br. 442, op. aut.). S druge strane, dosta je nalik na Magpulovu Masadu, što je zanimljivo jer je Masada u određenoj mjeri inspirirana puškom HKXM8, s kojom se Heckler & Koch natjecao na otkazanom natječaju za novu pušku američke vojske. Sve u svemu, nova HK433 modularna je i kompaktna puška u osnovnom kalibru 5,56 mm x 45 mm NATO. Riječ je o oružju koje kombinira snagu i izvanredne značajke jurišnih pušaka G36 i HK416. Dodatni kalibri kao što su 7,62 mm x 51 mm NATO (HK231), .300 Blackout i 7,62 mm x 39 mm (HK123) također su projektirani, čime je zapravo nastala nova obitelj jurišnih pušaka temeljena na HK433.

Teoretska brzina paljbe HK433 smanjena je na 700 metaka u minuti, što je znatno manje od drugih klasičnih jurišnih pušaka. Primjerice, američka M4A1 ispaljuje ih 950, HK416 – 850, a G36 – 750. To bi trebalo olakšati rukovanje pri rafalnoj (automatskoj) paljbi, a oružje stvara manji i kraći bljesak pri pucanju pa je teže primijetiti strijelca.

**Heckler & Koch
opremiće puškom
HK416 francusku
vojsku, ali
Bundeswehr je
ponudio drugo
rješenje**

Zajedno s ravnim kretnjama zatvarača smanjen je i odskok cijevi, što olakšava rukovanje pri djelovanju dugim rafalima.

POSUDBA PLINOVА

S vremenom su objavljeni detalji vezani uz novu pušku. Dakle, HK433 radi na načelu posudbe barutnih plinova, s kratkim hodom klipa i rotacijskim zatvaračem. Kućište se sastoji od gornjeg (engl. *upper receiver*) i donjeg (engl. *lower receiver*) kućišta, spojenih poprečnim štiftovima. Za rastavljanje nije potreban nikakav alat. Jednodjelno gornje kućište izrađeno je od kvalitetnog aluminija, otpornijeg na torziju od polimera na G36.

Integrirane vodilice zatvarača u gornjem kućištu osiguravaju učestale visoke performanse i pouzdanost. Dizajn zatvarača temelji se na G36, ali opremljen je sustavom sigurnosti udarne igle i samopodmazujućim klinznim elementima.

Otvor za izbacivanje čahura nalazi se samo s desne strane gornjeg kućišta, aiza njega je tzv. odbijač čahura (engl.

deflector), izbočina koja štiti lice ljevorukog strijelca od vrelih čahura. Ručica za punjenje postavljena je primarno s lijeve strane, ali jednostavno se može premjestiti na desnu. Strijelac stoga ne mora pomicati oružje iz ciljničke crte, a i rukovanje nije preporno. Ergonomski optimizirano pozicioniranje ručice za punjenje omogućuje da oružje tijekom punjenja bude uvek usmjerenovo prema cilju, a to je moguće i kad je strijelac u ležećem položaju. Ravna ručica za punjenje opremljena je i integriranim značajkom tilhog ubacivanja metaka u cijev, a tijekom paljbe ostaje u svojem položaju. To povećava sigurnost strijelca u stresnim situacijama, osigurava sve mogućnosti rukovanja oružjem i gađanje je sigurno.

RJEŠENJA S PICATINNYJEM

Na gornjem dijelu gornjeg kućišta nalazi se integrirana višenamjenska jednodjeljna Picatinny šina sukladno NATO-ovu STANAG-u 4694. Najveća duljina i mala visina omogućuju montažu svih dostupnih vrsta optoelektričkih uređaja (refleksni, holografski,

**Njemački vojnici
trebali bi za malo više
od godinu dana početi
dobivati prve puške
koje će zamijeniti
aktualni HKG36**

Foto: Bundeswehr

Novi HK433 modularna je i kompaktna puška u osnovnom NATO kalibru 5,56 mm x 45 mm. Riječ je o oružju koje kombinira snagu i iznimne značajke jurišnih pušaka G36 i HK416

teleskopski, pasivni ciljnici). Picatinny šina dovoljno je velika da se na nju postave i dva uređaja, optički i ispred njega noćni cilnik, tako da mrak više nije prepreka za djelovanje, a nema ni potrebe za promjenom i podešavanjem ciljnika jer se koristi postojeći. Oblikovani prednji rukohvat (obloga) je tanji (Slim Line) i pričvršćen štiftom na gornje kućište. Može se ukloniti bez alata, a omogućuje pričvršćivanje remena za nošenje puške. Dodatna Picatinny šina (MIL-STD-1913, a kao opcija i NATO STANAG 4694) postavljena je na donjem dijelu prednjeg rukohvata (na 6 sati). Služi za montažu dodatne opreme, kao što je podcijevni bacač granata HK269 ili GLM 40 mm, laserski obilježavač cilja, prednja ručica-rukohvat, taktička svjetiljka ili nožice. Na objema bočnim stranama prednjeg rukohvata (na 3 i 9 sati) nalaze se modularni HKey montažni prorez (utori), koji također služe za

montiranje dodatnih šina i taktičkih pomagala.

IZBOR OPERATIVNIH KONCEPATA

Donje kućište zamjenjivo je, čime se definira željeni radni koncept puške i smanjuje potreba za ponovnim ospozobljavanjem strjelca. Ovisno o obučenosti, korisnici mogu birati između operativnih koncepata G36 i HK416/AR-15. Svi su upravljački elementi (komande) ugrađeni na objema stranama (izbornik paljbe, repetiranje zatvarača i otpuštanje spremnika), dizajnirani su i postavljeni simetrično te se mogu konfigurirati u skladu sa zahtjevima. Izbornik paljbe smješten je iznad rukohvata, obostran je i jednostavan za rukovanje. Režim paljbe (zakočeno-pojedinačno-rafalno) označen je piktogramima, tj. ikonicama. Poluga izbornika paljbe rotira se s jednog na drugi režim paljbe za 45 stupnjeva. Otpuštanje spremnika može se izvesti s pomoću poluge ispred zaštitnika okidača, kao kod G36. Postoji mogućnost ugradnje usadnika spremnika, koji će primati visokopouzdane metalne spremnike (engl. Highly Reliable Magazine – HRM), a otpuštanje se vrši

BROJAČ ISPALJENIH METAKA

Inženjeri tvrtke Heckler & Koch napravili su za HK433 brojač ispaljenih metaka koji može dodatno biti ugrađen u kućište, a sličan je sustavu FN SmartCore koji se ugrađuje u SCAR puške. Ne zahtijeva održavanje, ne može se ometati i nema opasnosti da neovlaštene osobe promijene podatke. Sofisticirana elektronika pojednostavnjuje preventivno održavanje, procjenu stanja i daje vrijednu povratnu informaciju, a može se reći da služi kao digitalni dnevnik (ekvivalent tehničke knjizičice). Može se definirati i kao životna memorija oružja i drugih korisnički definiranih informacija. To uključuje broj opaljenja (vježbovnih, bojnih metaka i na suho), tip oružja, serijski broj, godinu proizvodnje, razmještaj, kome je zadužena puška i njezino radno stanje. Može prikupljati informacije, automatski ili na zahtjev, bez utjecaja na korisniku zadaču. Koristeći to rješenje koje je namijenjeno u prvom redu vojnim i sigurnosnim snagama, povećava se operativna raspoloživost oružja, smanjuju se troškovi uporabe, dobivaju se točne i ažurirane informacije o radu oružja koje se mogu bežično prenijeti na računalo ili tablet. Sve te prednosti pridonose pametnom upravljanju oružjem koje zagovara tvrtka HGK.

Kundak se može sklopiti samo udesno, što čini pušku HK433 praktičnom za prijevoz i druge situacije u skutčenim uvjetima. Ta mogućnost inače nije karakteristična za M-16/M-4 i srodná oružja

pritiskom na gumb na donjem kućištu kao na HK416/M4. Zamjenska rješenja proširuju funkcionalni opseg HK433 pa je predviđeno da se okidač može individualno podešavati, odnosno zamijeniti natjecateljskim okidačem ili zamijeniti cijeli mehanizam za okidanje novim. Prema tvorničkim specifikacijama, sila okidanja iznosi 2,4 kg, s vrlo kratkim resetom, što omogućuje brzo okidanje sljedećeg metka u poluautomatskom načinu rada.

OPCIJA PRIGUŠIVAČ

Pištoljski rukohvat sličan je onom na puškama M16/M4, čekiran obostranim reljefnim brazdama. Gripovi prednjeg rukohvata zamjenjivi su kao i stražnji umetak, a vrlo su slični onima na pištoljima serije HK P30 i SFP/VP. Takvo rješenje omogućuje optimalnu prilagodbu rukohvata različitim veličinama šake. Cijev je izrađena hladnim kovanjem od visokokvalitetnog čelika, a njezina je unutrašnjost tvrdо kromirana radi zaštite od korozije, zbog čega se oružje lakše čisti i održava.

STRELJAČKO NAORUŽANJE

H&K koristi i dodatne mjere optimizacije kako bi se produljio vijek uporabe cijevi. Tvornički su cijevi opremljene plinskim klipom nove generacije koji se bez alata može namjestiti za uporabu s prigušivačem. Ako se koristi prigušivač, podesivi plinski regulator mora se zakrenuti u položaj "S" (engl. *sound suppressor*). Pucanje s prigušivačem prouzročuje veće opterećenje puške i pridonosi njezinu bržem trošenju i većem prljaju. Nepravilno podešen plinski regulator može dovesti u pitanje funkcionalnost puške. Pucanje iz položaja *rafalna paljba* može oštetići prigušivač. Na ustima cijevi nalazi se skrivač plamena, koji je ujedno i plinska kočnica. Dodatno se može ugraditi adapter za prednji ciljnik i držać bajuneta.

BROJNA ORUŽJA U JEDNOM

Proizvođači jurišnih pušaka u zadnjih nekoliko godina sve češće spominju modularnost kao bitnu odliku svojeg oružja. Ona podrazumijeva nekoliko temeljnih, lako zamjenjivih podsklopova što donosi znatne prednosti, ali i uštede. Modularnost HK433 temelji se u prvom redu na jednostavnoj i lakoj zamjeni cijevi, koju za manje od minute može obaviti sam strijelac, bez dodatnog alata i praktički na crti borbenog dodira. Ta bi sposobnost trebala biti posebno korisna pripadnicima specijalnih snaga. Naime, oni na obuci troše velike količine streljiva i vrlo brzo potroše cijevi, a kad bi bili opremljeni puškom HK433 ne bi ih trebali slati u specijalizirane radionice i dugo čekati zamjenu cijevi. Dodatna modularnost HK433 ogleda se u odabiru između šest različitih duljina cijevi. Oružje se može prilagoditi za pojedini scenarij, osobnu obranu, blisku

Cijevi su tvornički opremljene plinskim klipom nove generacije, koji se bez uporabe alata može namjestiti za uporabu s prigušivačem

Foto: Rheinmetall

Čini se da je RS556, koju zajednički razvijaju njemački Rheinmetall i austrijski Steyr Mannlicher, najveći konkurent puški HK433

Taktičko-tehničke značajke jurišne puške HK433

	HK433-11"	HK433-12,5"	HK433-14,5"	HK433-16,5"	HK433-18,9"	HK433-20"
Zemlja podrijetla	Njemačka					
Razvoj i proizvođač	Heckler & Koch					
Početak proizvodnje	2017.					
Kalibr	NATO 5,56 mm x 45 mm					
Načelo rada	posudba barutnih plinova – kratak hod plinskog klipa					
Sustav bravljjenja	rotacijom glave zatvarača					
Kapacitet spremnika	30 metaka					
Izbacivanje čahura	desno					
Način paljbe	pojedinačni/rafalni					
Dimenzije						
Najveća duljina	843 mm	881 mm	931 mm	989 mm	1032 mm	1060 mm
Najmanja duljina	577 mm	613 mm	634 mm	705 mm	764 mm	792 mm
Podešavanje kundaka	84 mm, 5 položaja					
Širina	81 mm					
Visina (bez ciljnika)	195 mm					
Ciljnička crta	390 mm					
Duljina cijevi (bez skrivača plamena)	280 mm	318 mm	368 mm	421 mm	480 mm	503 mm
Masa						
Oružje bez spremnika	3250 g	3300 g	3400 g	3500 g	3600 g	3650 g
Masa punog spremnika	530 g					
Masa praznog spremnika	160 g					
Ostali podaci						
Sila okidanja	24 N/2,4 kg					
Teoretska brzina paljbe	700 metaka u minuti					
Početna brzina zrna (M855)	790 m/s	835 m/s	882 m/s	890 m/s	905 m/s	917 m/s
Energija zrna	1250 J	1390 J	1555 J	1580 J	1650 J	1680 J
Žljebovi	6, desno uvijanje, 178 mm					
Ciljnici	mehanički diopterski, sklopivi, različiti optički ciljnici					

Vrh ponude jurišnih pušaka iz Heckler & Kocha:
HK416A7 (lijevo) i HK433 (u sredini i desno)

(urbanu) borbu... HK433 može biti standardna jurišna puška, laka strojnica ili snajperska puška za pogadanje ciljeva na srednjim i velikim udaljenostima. U ponudi su cijevi u sljedećim duljinama: 280 mm (11"), 318 mm (12,5"), 368 mm (14,5"), 421 mm (16,5"), 480 mm (18,9") i 503 mm (20"). Standardna duljina cijevi iznosi 368 mm, što je dobar kompromis između balističkih performansi i jednostavnosti rukovanja, a rezultira masom oružja od 3,4 kg. Ukupna duljina iznosi 931 mm, a sa sklopjenim kundakom 634 mm. Učinkovita paljba ostvaruje se na udaljenostima do 500 metara, ovisno o duljini cijevi.

NETIPIČNO ZA AR

Ergonomski kundak sklopiv je i podešiv po duljini i visini, a izrađen je od polimera visoke čvrstoće. Duljina se može podešavati unutar pet položaja (84 mm), što omogućuje dinamičko prilagođavanje prema veličini tijela i osobnoj zaštitnoj opremi strijelca. Veliki ravni, konveksni ili konkavni amortizer trzaja na stražnjem dijelu kundaka pruža potrebnu udobnost u položaju za gađanje. Sklapanje kundaka moguće je samo udesno, što oružju daje vrlo kompaktne dimenzije za transport. Visina obrazine na kundaku također se može prilagoditi, što je, uz znatan broj dostupnih ciljnika i njihovih različitih visina, vrijedna značajka. Okidač u takvom skloprenom položaju ostaje dostupan u svakom trenutku, a otvor za izbacivanje čahura nije pokriven, što omogućuje potpuno funkcioniranje oružja u hit-

nim slučajevima, čak i u *transportnom položaju*. Inače, mogućnost sklapanja kundaka nije karakteristična za M-16/M-4 i srodnja oružja. Zbog drugičjeg rasporeda podsklopova, AR platforma ne može imati sklopivi kundak i jedino je moguće podešavanje po duljini.

JAMSTVA IZ TVRTKE

Specijalne kombinacije materijala i površinske obrade zaokružuju cjelokupan koncept HK433. Prema navodima proizvođača, one osiguravaju minimalno održavanje u ekstremnim uvjetima, kao i iznadprosječan vijek uporabe. Nove jurišne puške na zahtjev su dostupne s maskirnim i infracrvenim apsorbirajućim premazima. Specifičnost tih premaza je apsorpcija velikog dijela infracrvenog spektra, čime se smanjuje uočljivost oružja (i osobe koja ga nosi) za noćne uređaje. H&K uzeo je pri projektiranju oružja u obzir i svakodnevne sve složenije izazove s kojima se pješačke i specijalne snage suočavaju. U njemačkoj tvrtki kažu da HK433 jamči neograničenu funkcionalnost i sigurnost. To vrijedi za sve borbene uvjete i intenzitete, kao i za sve klimatske uvjete. Naglašava se i sigurnost rukovanja: puška je potpuno sigurna u svakoj situaciji, a otpornost na pad u skladu je s NATO-ovim AC 225/D14 i to kad je zakočena i kad nije zakočena. Sve nabrojeno pokazuje da je H&K usredotočen na domaće tržište kao moćan kandidat za novi sustav njemačke puške (*System Sturmgewehr Bundeswehr*). Posebna orijentacija na prikupljanje

PODCIJEVNI BACAČ GRANATA HK269

Novi podcijevni bacač granata HK269 u kalibru 40 mm x 46 mm namijenjen je za pušku HK433. Riječ je o poboljšanoj inačici podcijevnog bacača granata GLM/M320A1. Bacač koristi trenutne, kumulativne, dimne, osvjetljavajuće i granate specijalne namjene (šok, fleš, suzavac). Posebnost HK269 je modularnost. Moguće ga je koristiti montiranog na pušku, ali i samostalno kao ručni bacač granata (pri čemu se teleskopski kundak i prednja ručica postavljaju na tijelo bacača i tako čine komplet). Otvara se na objema stranama, tako da je moguće rukovati desnom i lijevom rukom, što se smatra znatno praktičnijim rješenjem. U odnosu na prethodnu inačicu, novi bacač manjih je dimenzija i nešto lakši. Osim toga, tu su i novi ciljnički sustavi koji su prilagođeni balistički ispaljivanju granata iz kraće cijevi. Bacač je opremljen mehaničkim i dnevno/noćnim ciljnikom te laserskim daljinomjerom, koji zнатно olakšavaju ciljanje te korištenje u noćnim uvjetima. Masa bacača iznosi 1,270 kg, duljina 285 mm (duljina cijevi je 215 mm), dok učinkoviti domet na pojedinačne ciljeve iznosi 150 m, grupne 350 m, a najveći domet je 400 m, ovisno o vrsti granate. Teoretska brzina paljbe je 18, a praktična pet do sedam granata u minuti. Na pušku se montira preko Picatinny šine.

podataka o oružju i broju opaljenja olakšava održavanje i rješavanje problema na puškama.

HK433 karakterizira i visoka razina završne obrade, kao i prilagodljiva ergonomija koja je rezultat dokazane tehnologije, zbog čega je jedan od najboljih kandidata za novu pušku njemačke vojske. ■

Spremnik streljiva dizajniran je sukladno nacrtu NATO STANAG 4179, a mogu se koristiti i spremnici iz drugih sustava, G36 ili HK416. Puška može koristiti i standardne spremnike uobičajene za komercijalne platforme AR-15. Kapacitet spremnika iznosi 30 metaka, a riječ je o poboljšanom čeličnom spremniku odnosno novom polimerskom spremniku (Gen3).

■ POVIJESNO PJEŠAČKO NAORUŽANJE

MAUSER M1871

Prvi patent slavnog Petera Paula Mausera sporometna je puška ostraguša na crni barut s okretno-čepnim zatvaračem. Od 1872. postaje standardna puška njemačke vojske...

Kad bi postojala kuća slavnih za projektante i izumitelje vatre nog oružja, njezin bi član sigurno bio i njemački puškar Peter Paul Mauser (1838. – 1914.). Da postane puškar bilo je očekivano: to su bili njegov otac i četvorica starije braće. Nakon školovanja i prakse u tvornici oružja u Oberndorfu zainteresirao se za projektiranje. Peter Paul je s bratom Wilhelmom (1834. – 1882.) počeo raditi sredinom šezdesetih godina, jedan kao genijalan konstruktor, a drugi kao iznimno spretan poslovni čovjek. Braća Mauser najprije su radila na konverziji Dreyseove puške iglenjače M1841 (v. HV br. 537, op. ur.). Ona i savršenija francuska iglenjača Chassepot M1866 (v. HV br. 538, op. ur.), u to su vrijeme bile standardne puške njemačke, odnosno francuske vojske. Obje su bile prijelazni oblik prema konstrukciji puške na metak s metalnom čahurom. Peter Paul Mauser istodobno je razvijao i modifikaciju Dreyseove puške M1868, namijenjenu metku s metalnom čahurom. Modifikacija se sastojala u konstrukciji zatvarača s samonapinjućom igлом, koja bi ostala zapeta nakon njegova povratka u prednji položaj. Za razliku od toga, na Dreyseovoj puški igla se morala zapeti rukom prije nego bi se otvorio zatvarač. Ta je racionalizacija uvelike povećala brzinu paljbe.

NORRISOV PRIJEDLOG

Nakon ujedinjenja Njemačke 1871. godine provedena je unifikacija arsenala, pri čemu unatoč prednostima isprva nije usvojena Mauserova modifikacija M1868, nego konverzija Dreyseove iglenjače M1867. Mauseri nisu odustajali i ponudili su pušku Austriji, no ni

tu nije bilo sreće: odabrana je puška domaće tvrtke Werndl-Holub M1867 s okomitim okretnim blokom. Ipak, zanimljiv je prototip uočio zastupnik američkog Remingtona Samuel Norris. Vidjevši sve prednosti M1868 koju je konvertirao Mauser, nagovorio ga je na suradnju. U belgijskom Liègeu patentirali su pušku Mauser-Norris M1867/69, što je bio prvi od brojnih patenata koji nose ime Petera Paula Mausera. Uskoro se za pušku zainteresirala i pruska vlada: do izražaja su došle naučene lekcije iz Francusko-pruskog rata 1870./1871. godine. Mauserova je puška kao jedan od mnogih modela ispitivana u berlinskoj tvornici Spandau Arsenal. Ubrzo se izbor sveo na Mauserovu pušku te Werder M1869, kojom je prije ujedinjenja bila naoružana bavarska vojska. Ispitivanja su pokazala nadmoć Mauserova okretno-čepnog zatvarača u odnosu na funkcionalne i mehaničke slabosti zabravljuvanja cijevi s pomoću Werderova bloka. Mauserova je konstrukcija omogućavala lakše čišćenje i održavanje, a jedino što je trebalo doraditi bio je sigurnosni sustav, što je riješeno uvođenjem kočnice u obliku krilca (zastavice) na zatvaraču. Metak s mesinganom čahurom u kalibru 11,15 mm x 60 mmR ili .43 Mauser bio je u obliku boce, s olovnim zrnom zaobljena vrha i mase 25 g koje je do pola visine bilo obloženo papirnatim omotačem, te s centralno smještenom kapsulom (Berdan) i obodom na dnu čahure.

PROŠLO JE VRIJEME JEDNOMETKI...

Nova puška nazvana je Model 1871, a postala je poznata i kao Gewehr 71 (G71) ili Infan-

terie-Gewehr 71 (pješačka puška 71). Bila je to sporometna ostraguša na crni barut s okretno-čepnim zatvaračem, koja 1872. postaje standardna puška njemačke vojske. Braća Mauser osnovala su 1872. u Oberndorfu vlastitu tvornicu te postigla velik komercijalni uspjeh sa svojom puškom, koja je prodana u Južnu Ameriku, na Daleki istok i nekim balkanskim zemljama. Bila je kvalitetnije oružje od većine tadašnjih jednometki, ali jedan metak bio je i njezin najveći nedostatak. Novo vrijeme donosilo je nova rješenja. Švicarska je još 1869. uvela u naoružanje jedanaestometnu repetirku Vetterli M1869. Uskoro je i Austrija uvela, u ograničenim količinama, osmometnu repetirku sustava Fruwirth M1870. Njemačka se *pokrenula* uvidjevši velike gubitke ruske vojske u ratu s Turskom 1877./1878., prouzročene djelovanjem višemetnih repetirki Winchester. Pokrenuti su zahtjevi za uvođenje u uporabu nove brzometne puške za njemačku vojsku. Zbog golemih zaliha neuporabljenih jednometki, Mauser je najprije pokušao na puške M1871 ugraditi dodatni spremnik i tako na lak način pretvoriti jednometke u višemetne repetirke. Nakon više neuspjelih pokušaja, shvatio je da potrebno temeljito redizajniranje mehanizma puške. Na novoj puški M1871/84 zadržani su svi elementi dizajna stare puške koji nisu bili izravno povezani s mehanizmom za punjenje, uključujući i kalibr 11,15 mm x 60 mmR.

KONVERZIJA NA VIŠE METAKA

Zadržan je, uz male izmjene na glavi, robusni okretno-čepni cilindrični zatvarač. Ugrađen je osmometni tubularni (cjevasti) spremnik ispod cijevi, prema patentu austrijskog konstruktora Alfreda Kropatscheka. U spremniku je bilo smješteno osam metaka u rednom rasporedu (jedan iza drugog), okrenutih prema naprijed. Zadržana je i mehanička kočnica u obliku krilca na samom stražnjem kraju zatvarača koja učinkovito blokira udarni mehanizam. U odnosu na jednometke koje su joj prethodile, nove puške dobine su prilično izmijenjen izvlakač i dodatno ugrađen izbacivač ispaljenih čahura na glavi zatvarača. Nova

Ivan GALOVIĆ

Foto: digitalmuseum.se/Wikimedia Commons

Nova puška nazvana je Model 1871, a postala je poznata i kao Gewehr 71 (G71) ili Infanterie-Gewehr 71 (pješačka puška 71). Oružje na fotografiji je iz kolekcije švedskog Vojnog muzeja (Armémuseum)

puška imala je ugrađen poseban prekidač čija je polugica virila na lijevoj strani na gornjem dijelu kućišta. Kad je polugica bila povučena unatrag, donosilac metaka bio je fiksiran u gornjem položaju (prekinuta je njegova veza sa zatvaračem) i puška se mogla koristiti samo kao klasična jednometka, uz pojedinačno ručno umetanje metaka u ležište cijevi. To je omogućavalo da se, u slučaju nedovoljnih zaliha, streljivo troši racionalno. Pomicanjem polugice u prednji položaj ponovno se uspostavljala veza između donosioca i zatvarača pa se puška koristila kao repetirka. Punila se s gornje strane, kroz kućište, kad se zatvarač nalazio u stražnjem odbravljenom položaju. Metak se stavljao na donosilac koji se potiskivao u donji položaj, a nakon toga metak je guran naprijed u tubularni spremnik. Prednji ciljnik bio je fiksni, a stražnji podesiv za gađanja između 200 i 1600 m. Nastavak za montažu bajuneta-noža bio je predviđen na desnoj strani masivne grivne koja je najbliža ustima cijevi, a šipka za čišćenje bila je fiksirana ispod cijevi.

PROMJENE TEŽIŠTA

Dakle, M1871/84 ušla je 1884. u operativnu uporabu njemačke vojske, zamijenivši slavnu prethodnicu. No, konverzija originala brzo je pokazala niz nedostataka. U tubularnom spremniku često je dolazilo do nekontroliranih opaljenja, što zbog dodira kapsule prednjeg metka s nosom zrna metka iza njega, što zbog pregrijavanja streljiva u tubularnom spremniku prilikom dulje paljbe zbog neposredne blizine cijevi. Problem je riješen tako što je metak dobio malo dublje ugrađenu kapsulu i zrno s ravnim vrhom. S druge strane, težište oružja stalno se mijenjalo ovisno o broju metaka u spremniku, što je na kraju utjecalo na preciznost. Bez obzira na probleme nasljednice i činjenicu da je postala slavna kad je vrijeme jednometki već prolazilo, uspjeh M1871 bio je početak dugogodišnje karijere slavnog konstruktora Petera Paula Mausera. ■

Taktičko-tehničke značajke puške Mauser M1871

Vrsta	sporometna puška ostraguša
Projektant	Peter Paul Mauser
Godina projektiranja	1867. - 1871.
U uporabi	1872. - 1918.
Zemlja podrijetla	Njemačko Carstvo
Proizvodač	tvornica Mauser
Najveća udaljenost gađanja	1600 m
Brzina paljbe	7 do 14 metaka u minuti jednim metkom, mesingana čahura
Punjjenje oružja	M1871/84: osam metaka u tubularnom spremniku
Kalibar	11,15 mm x 60 mmR
Brzina zrna	440 m/s
Duljina cijevi	855 mm
Ukupna duljina	1350 mm
Masa oružja	4,5 kg
Ciljnici	mehanički
Korisnici	Njemačka, Srbija, Japan, Tajland, Kina, Ekvador, Urugvaj, Južna Afrika, Makao, Irska, Koreja

Kao i u prethodnom broju Hrvatskog vojnika nastaviti će se predstavljati podaci iz izvora i literature, zanimljivi za razumijevanje događaja u Bosni i Hercegovini tijekom 1990-ih.

David Owen je 20. lipnja 1993. u emisiji BBC-a najavio novi mirovni plan, uz napomenu kako mu najveću brigu u postizanju mira, predstavljaju Muslimani koji odbijaju pregovore. Samo osam dana nakon toga predsjednik Izetbegović je predsjedniku Tuđmanu poslao rukom pisano pismo: "Stvari su krenuli loše i po muslimanski i po hrvatski narod i po BiH... Predlažem da okončamo sukobe... Umje-

2. Na ovom području Muslimani i Hrvati bi imali jednak učešće (paritet) u najvažnijim centralnim organima vlasti (Predsjedništvo, Vlada, Vrhovni sud itd.) kao i u generalštabu objedinjenog HVO i Armije BiH. U opština učešće u vlasti bilo bi proporcionalno.

3. Osigurala bi se potpuna kulturna autonomost nacionalnih zajednica. Školstvo, TV, radio i sl. mogu biti dijelom zajednički, dijelom posebni...

Predsjednik Tuđman odgovorio je predsjedniku Izetbegoviću da je suradnja između Muslimana i Hrvata u BiH preduvjet dobroih

zaustavljanje napadaja muslimanskih vojnih postrojbi i etničkog čišćenja područja na kojima vjekovno obitava hrvatsko pučanstvo u Bosni i Hercegovini. (Miroslav Tuđman, *Druga strana Rubikona*, 251-253) Koliko je ponuda predsjednika Izetbegovića bila iskrena, a koliko dio taktike odugovlačenja, ubrzo je pokazala napadna vojna operacija Neretva '93, koju je Armija BiH povela protiv HVO-a... Predsjednik Tuđman upozoravao je međunarodnu zajednicu da je preduvjet bilo kakvog dogovora i uspostave mira u BiH prestanak muslimanske agresije i etničkog čišćenja Hrvata. Tako je u pismu

Hrvati "poraženi tehnički", te da ih još samo "treba dotući". Predsjednik Tuđman je i od američkog predsjednika Clintonu zatražio da poduzme korake kao bi zaustavio muslimansku agresiju:

Potrebno je trenutno prekinuti muslimansku agresiju koja drži u okruženju u četiri enklave oko 200.000 Hrvata u Srednjoj Bosni, te utjecati na g. Aliju Izetbegovića da prihvati obustavu neprijateljstava i bez odgađanja nastavi pregovore, a ne da ih najavljuje tek za kraj ovog mjeseca, što samo po sebi govorи да очекује да njegove snage zauzmu nova hrvatska područja. Muslimani imaju moralno pravo

HRVATSKI MEMORIJALNO-DOKUMENTACIJSKI CENTAR DOMOVINSKOG RATA U SURADNJI S HRVATSKIM VOJNIKOM OBJAVLJUJE AUTENTIČNE DOKUMENTE I MEMOARSKO GRADIVO VEZANO UZ DOMOVINSKI RAT

NEKE ČINJENICE U PRVOJ POL

sto sukoba treba nam savezništvo. Mislim da još uvijek nije kasno." Početkom kolovoza 1993. predsjednik Izetbegović ponudio je ustavno rješenje za BiH u kojem je priznao Hrvatima u BiH paritet u središnjim institucijama vlasti, ali i da su nacionalna zajednica:

S obzirom na izmiješanost hrvatskoga i muslimanskoga naroda na velikom dijelu Bosne i Hercegovine i nemogućnost da se napravi zadovoljavajuća mapa razgraničenja između ova dva naroda, predlažem Vam sljedeće:

1. Svo područje koje bi pripalo Bosanskoj i Hrvatskoj republici unutar buduće Unije BiH, t.j. područje od Neuma na moru do Orašja i Brčkog na Savi, treba da ostane jedinstveno područje.

odnosa između RH te "današnje Republike, pa tako i buduće Unije republika Bosne i Hercegovine", no, da predloženi dogovor moraju postići legitimni predstavnici dviju konstitutivnih jedinica, te da to podrazumijeva "trenutno i bezuvjetno zaustavljanje napadaja muslimanskih vojnih postrojbi i etničkog čišćenja" Hrvata:

Hrvatska država pozdravlja i podupirat će svaku inicijativu koja se zauzima za ostvarenje najuže suradnje između muslimanske i hrvatske konstitutivne jedinice u budućoj Uniji republika Bosne i Hercegovine, ali taj dogovor trebaju postići vodstva i legitimni predstavnici tih republika. Razumije se da takva inicijativa podrazumijeva prije svega trenutno i bezuvjetno

predsjedavajućem Vijeća ministara Europske zajednice Willyju Claesu napisao:

... trenutačno najveći stradalnici i žrtve rata u Bosni i Hercegovini su Hrvati koji tamo žive. Oko 190.000 njih se i danas nalazi u okruženju a više od 300.000 su zbog najprije srpske a kasnije muslimanske agresije, kao žrtve etničkoga čišćenja, protjerane iz svojih domova. Stoga Vas molim da zemlje EZ-a obrate pozornost na te činjenice te da poduzmete korake radi zaustavljanja muslimanske agresije i dostave humanitarne pomoći Hrvatima. Međutim, muslimanska agresija i etničko čišćenje Hrvata u središnjoj Bosni nije zaustavljeno. Krajem rujna 1993. delegati na Bošnjačkom saboru pohvalili su se da su

tražiti područja s kojih su protjerani srpskom agresijom, ali nemaju pravo tražiti kompenzaciju za to od hrvatske strane.

Zahtjev Alije Izetbegovića za izlaz na more je potpuno neutemeljen pa i neustavan s gledišta Unije BiH. Taj Izetbegović zahtjev govorí sam za sebe o namjeri odvajanja, a ne rješenja unutar Unije republika ... Pristup moru za republike s muslimanskim većinom potrebno je riješiti prvenstveno u okviru Unije republika BiH, ali i na u svijetu uobičajeni način suradnjom sa susjednom državom... (Miroslav Tuđman, *Druga strana Rubikona*, 253-254) Owen-Stoltenbergov plan predstavljen u kolovozu 1993. otvorio je Hrvatima politički prostor za proglašenje Hrvatske Republike

Herceg-Bosne, što je bio ujedno i odgovor na muslimansku politiku negiranja nacionalnih prava, ali i fizičkog opstanka na prostorima gdje su stoljećima živjeli. Stoga su u Grudama, 28. kolovoza 1993., hrvatski zastupnici donijeli "Temeljnu odluku o uspostavi i proglašenju Hrvatske Republike Herceg-Bosne", odbacivši unitarni ustroj BiH, kako bi na ravnopravnoj osnovi zaštiti svoje nacionalne interese, a sudjelovanje u zajedničkim institucijama BiH uredili "trojnim ustavnim sporazumom konstitutivnih naroda":

Svoja prava koja su u temeljenim aktima dosadašnje Republike BiH sadržana u odrednici o konstitutivnom narodu, hrvatski je narod ostvario skupa s ostalim konstitutivnim narodima, u unitarnoj

BiH no, prema zaključcima Miroslava Tuđmana, za Izetbegovića je BiH bila neprihvatljiva kao unija triju nacionalnih zajednica, pa je morao brzo djelovati da bi i politički i vojno BiH ostala unitarna država, država s majorizacijom muslimanskog naroda. Zato je predsjednik Izetbegović u Ženevi potpisao sporazume s hrvatskom i srpskom stranom, koji se međusobno isključuju, a kojih se po ustaljenom običaju nije ni namjeravao pridržavati. S predsjednikom Tuđmanom potpisao je zajedničku deklaraciju jer su se sporazumjeli da će:

1. Osigurati hitan prekid svih neprijateljstava i vojnih sukoba između postrojbi Armije BiH i HVO u skladu sa sporazumom od 30. srpnja 1993. godine, odmah a najkasnije do 18. rujna 1993. u 12,00.

i muslimanskog naroda suglasni: da se odnosi između bosansko-muslimanske republike i hrvatske republike u okviru Štete Bosne i Hercegovine razvijaju na svim područjima s ciljem stvaranja zajedničke države koja će istodobno stupiti u konfederalni odnos s Republikom Hrvatskom. (...) Obojica su predsjednika suglasni da pokrenu odgovarajuću političku i diplomatsku aktivnost radi propitivanja međunarodnih okolnosti i potpore toj zajedničkoj iniciativi. (...) Oba su se predsjednika suglasili da će radi stvaranja političkih, pravnih i drugih institucionalnih pretpostavki za realizaciju ove inicijative osnovati stalnu radnu skupinu. (Zajednička deklaracija predsjednika RH dr. Franje Tuđmana i predsjednika Predsjedništva BiH Alije Izetbegovića Ženeva, 14.

između Armije Bosne i Hercegovine i Vojske bosanskih Srba u skladu sa sporazumom od 30. srpnja 1993., po mogućnosti odmah i ne kasnije od 18. rujna u 12 sati, te osigurati uspostavu direktnih komunikacija (vruće linije) između vojnih zapovjednika na svim razinama. (...)

5. Osnovati radnu grupu za neriješena pitanja teritorijalnog razgraničenja između dvije republike u zamišljenoj Uniji Bosne i Hercegovine, uključujući područje Brčkog, Bosanske krajine, doline Neretve, istočne Bosne i planine Ozren, a vodeći računa o prirodnom pravu pristupa moru ovih dviju republika. Ovo se dodaje već preuzetim obvezama o traženju trajnog rješenje za upravu

NE O RATU U BiH OVINI 1990-ih (VI. DIO)

državnoj zajednici, i iz takve zajednice pokrenuta je na njega, njegova prava i interese – agresija. Nalazeći da postojeći unitarni oblik političkog i državnog ustroja ne osigurava hrvatskom narodu njegova prava u BiH i na Bosnu i Hercegovinu, odlučan je da ta prava obrani, između ostalog, mijenjajući svoj položaj tako što na dijelu teritorija BiH uspostavlja svoju državnu zajednicu, te prenosi dio konstitutivnih prava na budući savez republika i pristaje na sudjelovanje u pojedinim zajedničkim institucijama i službama od zajedničkog interesa u BiH, kako se to uređi trojnim ustavnim sporazumom konstitutivnih naroda. Odluka o uspostavi Hrvatske Republike Herceg-Bosne bio je još jedan korak ka konfederalnom uređenju

2. Osigurati obostrano i bezuvjetno raspушtanje svih zatočeničkih logora i oslobođanje zatočenika na teritorijima pod kontrolom Armije BiH i HVO, odmah a najkasnije do 21. rujna 1993. godine u 12,00, uz obostrano preuzimanje odgovornosti za njihovu zaštitu i zbrinjavanje. (...)

4. Osnovati radnu skupinu za pitanja teritorijalnog razgraničenja između dvije Republike u predviđenoj Uniji BiH, uključujući i pitanje izlaska na more kao zajedničkog razvojnog interesa.

Međutim, dvojica su predsjednika istoga dana potpisala i tajni sporazum kojim prihvataju rezultate Mirovne konferencije o BiH i njezina konstituiranja kao Unije Republika te su u interesu i hrvatskog

9. 1993./, Tuđmanov arhiv, treća knjiga, Zagreb, 2015., str. 387–388, 390; Miroslav Tuđman, Druga strana Rubikona, 254–256)

Dva dana nakon potpisanih sporazuma s predsjednikom Tuđmanom, Izetbegović je potpisao zajedničku srpsko-muslimansku deklaraciju kojom su se suglasili o prekidu svih neprijateljstava, ali i da Republika Srpska nakon dogovora o teritorijalnom razgraničenju može nakon dvije godine organizirati referendum i napustiti Uniju ako građani tako odluče, s time da sva međunarodna prava Unije BiH budu "automatski prenesena na republiku s pretežito muslimanskim stanovništvom".

1. Osigurati trenutan prekid svih neprijateljstava i vojnih sukoba

nad područjem Sarajeva u iduće dvije godine. Nakon pronalaska obostrano prihvatljivoga rješenja teritorijalnog razgraničenja triju republika koje će činiti Uniju, a za vrijeme prve dvije godine postojanja te Unije, mora biti pripremljen i proveden referendum. O datumu održavanja moraju se složiti sve tri strane, a pitanje građanima svake od republika bit će da li se slažu da i dalje ostanu u Uniji ili je žele napustiti. U slučaju raspada Unije, sva prava Unije Republika Bosne i Hercegovine, uključujući i članstvo u Ujedinjenim narodima, bit će automatski prenesena na republiku s pretežito muslimanskim stanovništvom. (Miroslav Tuđman, Druga strana Rubikona, 256) ■

Australska razvodnica Ella Jones sudjelovala je u operaciji OKRA u Iraku 2016. tijekom međunarodne borbe protiv ISIL-a, a kapetanica Sandi Williams u operaciji Highroad 2015. u Afganistanu u sklopu NATO-ove misije

Ivo AŠČIĆ

FILATELIJA

MARKE ŽENE U RATU

Australska je pošta početkom listopada pustila u promet seriju od pet prigodnih maraka koje prikazuju doprinos australskih žena u ratovima zadnjih stotinjak godina. Navodi se, među ostalim, kako je oko sedam tisuća žena sudjelovalo u I. i II. svjetskom ratu kao medicinsko osoblje, uglavnom izvan teritorija Australije. Tijekom Korejskog rata (1950.-1953.) žene su imale različite uloge u sastavu australskih Oružanih snaga (The Australian Defence Force, ADF), najčešće u vojnem sanitetu i službi informiranja. Dvije marke podsjećaju na sudjelovanje australskih vojnikinja u ratovima na kraju XX. i početkom XXI. stoljeća na Bliskom istoku kao što su Zaljevski rat (1990.-1991.) i II. irački rat (2003.-2011.) te doprinos u mirovnim misijama UN-a u Istočnom Timoru, Indoneziji, Koreji, Zimbabveu, Namibiji i Solomonskim otocima. I dok su u prošlosti žene u ADF-u uglavnom bile u neborbenom sektoru, od početka ovog stoljeća one ravnopravno sudjeluju u svim rodovima

vojske. U ADF-u je 2015. godine bilo 15,4 posto žena, a od ukupnog broja vojnika koji su sudjelovali u operacijama izvan Australije, 14,9 posto činile su žene. Doprinos žena u različitim ratovima i vojnim misijama zabilježeno je i na markama drugih zemalja: britanska agentica Noorunnisa Inayat Khan iz Izvršnog odreda za specijalne operacije (Special Operations Executive, SOE) u okupiranoj Francuskoj tijekom II. svjetskog rata (Velika Britanija, 2014.), Ruskinja Marina Mikhailovna Raskova, vojna pilotkinja iz II. svjetskog rata (Rusija, 2012.), pripadnice južnovijetnamske Fronte nacionalnog oslobođenja tijekom 1965.-1966. u Vijetnamskom ratu (Vijetnam, 1966.), albanske vojnikinje tijekom II. svjetskog rata (Albanijska, 1993.), 50. obljetnica sudjelovanja žena u II. svjetskom ratu s prikazom plakata kojima se pozivalo žene u vojnu službu (Australija, 1991.). Međunarodni dan mirovnih snaga UN-a s prikazom sudjelovanja žena u mirovnim misijama UN-a (UN, 2016.) i dr. ■

PRAVA ČOVJEKA

Zanimljivim blokom od tri marke, Ujedinjeni su narodi krajem listopada povodom održavanja Svjetske filatelističke izložbe posvećene UN-u u Bellefonteu (SAD) izdali marke na temu prava čovjeka. Na minijaturnim kvadratićima ispisanim na trima različitim jezicima: francuskom, engleskom i njemačkom upisan je u mikroskopskoj veličini cijeli tekst Opće deklaracije o pravima čovjeka, kao što je: pravo na život, slobodu i osobnu sigurnost, na pošteno suđenje, slobodu mišljenja, savjesti i vjeroispovijesti, slobodu izražavanja; pravo na rad, obrazovanje i zdravlje, itd.

S obzirom na to da filatelistička populacija istražuje svaki detalj na marki, prestižni američki časopis Linn's iznio je podatak kako je na ukupno trima spomenutim UN-ovim markama otisnuto 5400 riječi ili 34 822 znaka s razmacima: 1969 riječi na marki izdanoj na francuskom (Geneva), 1660 riječi na njemačkom (Beč) i 1771 riječ na engleskom jeziku (New York).

U Guinnessovoj knjizi rekorda zabilježeno je kako

Važnu ulogu u donošenju Opće deklaracije o pravima čovjeka 1948., koja je danas prevedena na više od 500 različitih jezika, imala je američka sputateljica i političarka Eleanor Roosevelt

Desetnica Monique Haeate i bojnica Jessica Cordy sudionice UN-ove misije u Diliju (Istočni Timor) 2002. i 2012., obje iz sastava australijskih oružanih snaga

Poster "Rosie the Riveter" s porukom "Mi to možemo!" koji je američka vlast koristila tijekom II. svjetskog rata kako bi potaknula zapošljavanje žena na upražnjenim mjestima koja su napustili muškarci radi odlaska na različita svjetska ratišta

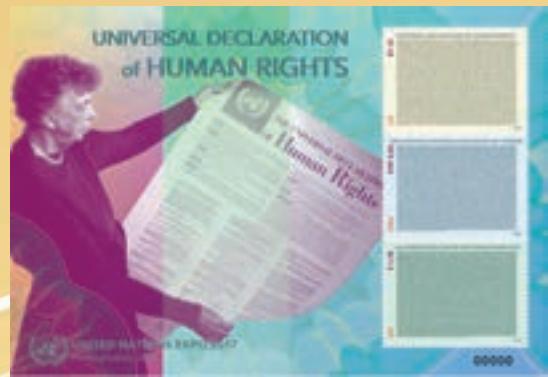

Konvencija o uklanjanju svih oblika diskriminacije za žene donesena 1979. godine značajno je utjecala na povećanje broja žena u oružanim snagama. Na belgijskoj marki izdanoj povodom Međunarodnog dana žena 2014. otisnut je tekst o spomenutoj Konvenciji na četirima različitim jezicima

Ni jedna poštanska uprava na svijetu, osim UN-ove, ne može istodobno izdavati marke u različitim novčanim jedinicama

gibraltarska marka iz 2014. izdana povodom 75. obljetnice masovne evakuacije stanovništva s Gibraltara tijekom II. svjetskog rata sadrži 2183 riječi. Zanimljivo će biti vidjeti hoće li doći do promjene u Guinnessovoj knjizi s obzirom na to da je Poštanska uprava UN-a prijavila ovaj rekord! Na prava čovjeka definirana UN-ovom deklaracijom pozornost su skretale različite zemlje poštanskim markama: 15. obljetnica donošenja Opće deklaracije s prikazom lika Eleanore Roosevelt koja je imala važnu ulogu u njezinu donošenju (Indija, 1963.), prava čovjeka (Nepal, 1998.), 50. godina Europskog suda za ljudska prava (Gruzija 2009.) i dr.

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO OBRANE

Na temelju članka 27. stavak 1. Zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske (Narodne novine, broj 73/13, 75/15 i 50/16), članka 11. stavak 2. Pravilnika o vojnim specijalistima (Narodne novine br. 41/17 i Plana prijma osoblja za 2017. godinu KLASA: 022-03/17-42/01, URBROJ: 50301-29/23-17-2 od 23. veljače 2017. Uprava za ljudske potencijale Ministarstva obrane raspisuje

JAVNI NATJEČAJ
ZA POPUNU USTROJBENIH MJESTA VOJNIH SPECIJALISTA
U ORUŽANIM SNAGAMA REPUBLIKE HRVATSKE

Ministarstvo obrane prima **sedam (7) kandidata/kinja** za popunu ustrojenih mesta vojnih specijalista časnika i jednog kandidata/kinju za popunu ustrojenog mesta vojnog specijalista dočasnika. Izrazi koji imaju rodno značenje u ovom tekstu javnog natječaja odnose se jednako na muški i ženski rod.

1. Vojno zdravstveno središte, **STOMATOLOG**, doktor stomatologije, VSSp: D33BS81, satnik vojni specijalist, mjesto službe: **Požega** – 1 izvršitelj

Stručni uvjeti:

- integrirani preddiplomski i diplomski studij ili poslijediplomski specijalistički studij dentalne medicine
- 5 godina radnog iskustva na poslovima stomatologije
- poznавање engleskog jezika
- odobrenje za samostalni rad (licencija)

2. Orkestar Oružanih snaga, **GLAZBENIK TUTTIST, instrument truba**, VSSp: D42PS61, poručnik vojni specijalist, mjesto službe: **Zagreb** – 1 izvršitelj

Stručni uvjeti:

- magistar muzike, Muzička akademija

3. Orkestar Oružanih snaga, **GLAZBENIK TUTTIST, instrument rog**, VSSp: D42PS61, poručnik vojni specijalist, mjesto službe: **Zagreb** – 1 izvršitelj

Stručni uvjeti:

- magistar muzike, Muzička akademija

4. Orkestar Oružanih snaga, **GLAZBENIK PRVI PULT, instrument truba**, VSSp: D42PS71, natporučnik vojni specijalist, mjesto službe: **Zagreb** – 1 izvršitelj

Stručni uvjeti:

- magistar muzike, Muzička akademija

5. Orkestar Oružanih snaga, **GLAZBENIK SOLIST, dirigent**, VSSp: D42PS81, satnik vojni specijalist, mjesto službe: **Split** – 1 izvršitelj

Stručni uvjeti:

- magistar muzike, Muzička akademija

6. Orkestar Oružanih snaga, **GLAZBENIK SOLIST, instrument truba**, VSSp: D42PS81, satnik vojni specijalist, mjesto službe: **Split** – 1 izvršitelj

Stručni uvjeti:

- magistar muzike, Muzička akademija

7. Orkestar Oružanih snaga, **GLAZBENIK TUTTIST, instrument truba**, VSSp: D42PS61, poručnik vojni specijalist, mjesto službe: **Split** – 1 izvršitelj

Stručni uvjeti:

- magistar muzike, Muzička akademija

8. Orkestar Oružanih snaga, **PJEVAČ, II. tenor**, VSSp: D42AS21, desetnik vojni specijalist, mjesto službe: **Split** – 1 izvršitelj

Stručni uvjeti:

- srednja stručna spremna, Glazbena škola

Na javni natječaj (u dalnjem tekstu natječaj) mogu se javiti osobe obaju spolova.

Kandidati moraju ispunjavati **opće uvjete za prijam** u djelatnu vojnu službu koji su propisani člankom 34. Zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 73/13, 75/15 i 50/16) i posebne uvjete za prijam, osim godina života te posebna specijalistička znanja potrebna za obnašanje dužnosti vojnog specijalista koja su propisana člankom 6. Pravilnika o vojnim specijalistima (Narodne novine, br. 41/2017) i Popisom posebnih specijalističkih znanja vojnih specijalista KLASA: 033-01/17-01/1, URBROJ: 512-06-17-10 od 24. svibnja 2017.

U službu u Oružane snage Republike Hrvatske ne može biti primljena osoba za čiji prijam postoje zapreke iz članka 35. Zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 73/13, 75/15 i 50/16).

Posebni uvjeti za prijam propisani člankom 43. Zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 73/13, 75/15 i 50/16) su:

- uspješno završen program dragovoljnog vojnog osposobljavanja ili odslužen vojni rok
- najviše navršenih 29 godina života do kraja 2017. za kandidate koji nisu završili program dragovoljnog vojnog osposobljavanja ili odslužili vojni rok
- kandidati koji nisu završili program dragovoljnog vojnog osposobljavanja ili vojni rok bit će upućeni na dragovoljno vojno osposobljavanje po posebnom programu. Posebna specijalistička znanja su stručna znanja o pojedinom materijalnom sredstvu ili materijalu rada koja se stječe završavanjem specijalističkih programa, višegodišnjim radom

na određenom oružju, uređaju odnosno području rada te stažiranjem.

Jedan kandidat može sa javiti na više ustrojenih mesta vojnih specijalista.

Uz prijavu na natječaj kandidati su dužni priložiti:

- presliku osobne iskaznice
- ovjerena preslikva svjedodžbe/diplome o stečenoj stručnoj spremi
- dokaz o dodatno stečenoj izobrazbi i sposobljenosti
- uvjerenje da se protiv kandidata ne vodi kazneni postupak.

Uvjerenje da se protiv kandidata ne vodi kazneni postupak ne smije biti starije od šest (6) mjeseci. Kandidati koji ne podnesu pravodobnu prijavu i ne ispunjavaju formalne uvjete iz natječaja, ne smatraju se kandidatom prijavljenom na natječaj, o čemu će se kandidatima dostaviti pisana obavijest.

Prije prijma na osposobljavanje, kandidati prolaze odabirni postupak u skladu s Pravilnikom o kriterijima i postupku odabira osoba koje se upućuju na osposobljavanje za časnike (Narodne novine, br. 158/13).

Kriteriji i postupak za utvrđivanje uvjeta propisani su Pravilnikom o utvrđivanju zdravstvenih, psihičkih, tjelesnih i sigurnosnih uvjeta za prijam u službu u Oružane snage Republike Hrvatske (Narodne novine br. 13/14, 134/15 i 138/15).

Ministarstvo obrane će u postupku odabira isključivati kandidate koji nisu ispunili uvjete na temelju službenih podataka iz vojne evidencije, rezultata psihologičkih ispitivanja, zdravstvenih pregleda, sigurnosnih i drugih provjera prema propisima za prijam u djelatnu vojnu službu.

Odarbani kandidati upućuju se na prvu razinu časničke odnosno dočasničke izobrazbe te se nakon uspješnog završetka prve razine časničke odnosno dočasničke izobrazbe primaju u djelatnu vojnu službu, dodjeljuje im se i čin poručnika/poručnika korvete vojnog specijalista ili čin skupnika vojnog specijalista i raspoređuju se na ustrojeno mjesto vojnog specijalista.

Prijave s dokazima o ispunjavanju uvjeta iz natječaja dostavljaju se na adresu: Središnica za upravljanje osobljem, Ilica 25bb, 10000 Zagreb, tel. 01/3786-862.

Rok za podnošenje vlastoručno potpisane prijave je **14 dana** od dana objave natječaja u Narodnim novinama.

MULTIMEDIJA

Koliko vrijedi iPhone X?

Brojni ljubitelji Applea nestripljivo su čekali širom svijeta kako bi se što prije dokopali najjačeg telefona s logom jabuke, nazvanog iPhone X. Sudeći po redovima ispred Appleovih prodavaonica i broju prednaružžbi, čini se da za milijune korisnika cijena od tisuću dolara za model kapaciteta 64 GB, odnosno 1149 dolara za model kapaciteta 256 GB (cijena uređaja uz potpisivanje ugovora s operaterima je niža), nije problem. Govoreći o visokoj cijeni, Tim Cook istaknuo je kako je u skladu s vrijednosti koju uređaj, opremljen suvremenim tehnologijama, pruža korisnicima.

Istraživačka kompanija TechInsights objavila je cijene pojedinih dijelova iPhonea X kao i njihovu ukupnu cijenu, koja za model s 64 GB memorije iznosi 357,70 dolara. Dakle, dijelovi za telefon koji стојi tisuću dolara iznose samo 357,50 dolara,

što znači da je marža čak 64 posto. Najskuplji je dio novog iPhonea 5,8-inčni OLED zaslon čija cijena iznosi 65,50 dolara, dok cijena klasičnog 4,7-inčnog LCD-a na iPhoneu 8 iznosi 36 dolara. Cijena kućišta od nehrđajućeg čelika iznosi 36 dolara,

što je petnaestak dolara više u odnosu na aluminijumska kućišta ostalih modela. Treba napomenuti da se cijene odnose samo na pojedine komponente te u njih nisu uраčunati troškovi poput istraživanja i razvoja, proizvodnje...

Robot s identitetom

Virtualni robot u liku sedmogodišnjeg dječaka dobio je nedavno službeni status stanovnika središnje četvrti Tokija. Dječak čije ime Mirai znači budućnost ne postoji u stvarnosti, ali umjetna inteligencija omogućuje mu dopisivanje s ljudima na aplikaciji LINE. Četvrt Shibuya odlučila je da Shibuya Mirai, kao prvi robot u Japanu, možda u

svijetu, dobije stvarni identitet. Uz razgovore, Mirai voli fotografirati te modificirati selfije koje mu mogu poslati oni koji se s njim dopisuju. Dužnosnik četvrti objasnio je da će joj Mirai pomoći da postane poznata, a mogao bi omogućiti njezinim stanovnicima, ako mu posalju poruke, i komuniciranje s lokalnim vlastima.

Oprez, lažni WhatsApp!

Više od milijun korisnika preuzeo je s Google Play Storea aplikaciju *Update WhatsApp Messenger*. Na prvi pogled izgleda kao legitimna nadogradnja WhatsAppa, a kao autor potpisani je WhatsApp Inc. Otkriveno je, međutim, da su cyber kriminalci iskoristili trik s pomoću kojeg su aplikaciju prikazali kao pravi WhatsApp i tako prevarili i korisnike i Google. Korisnici koji su je instalirali nisu ni primijetili da je riječ o lažnjaku, sve dok im nisu počele iskakati reklame. Stručnjaci za sigurnost

zasad nisu primijetili da je u lažnom WhatsAppu skriven zločudni kod, ali upozoravaju kako oglasi koji se pojavljuju mogu stvoriti dodatne troškove zbog prijenosa podataka te voditi na sumnjive stranice. Zanimljivo je da se propust dogodio unatoč Googleovim pojačanim naporima u uklanjanju sumnjivih aplikacija iz Google Play Storea. Primjenjena je i umjetna inteligencija kroz sustav *Play Protect*, kako bi korisnici na raspolaganju imali zaista sigurne aplikacije.

Virtualna tipkovnica

U budućnosti će se sve više raditi u virtualnoj stvarnosti – s posebnim naočalama na glavi putovat ćemo svijetom, nazočiti povijesnim bitkama, igrati igre i slično. Dok je igranje i kretanje virtualnim svijetom jednostavno zahvaljujući *gamepadovima* i kontrolerima baziranim na pokretu, problem je tipkanje po (virtualnoj) tipkovnici. Rješenje je ponudio Logitech u suradnji s ekipom koja je napravila HTC-ove naočale za virtualnu stvarnost (VR) Vive. Predstavili su komplet za programere nazvan Bridge, koji će omogućiti

tipkanje, odnosno upisivanje teksta u virtualnom okruženju. Sastoji se od Logitech G tipkovnice za *gamere* te posebnog uređaja Vive koji se instalira na tipkovnicu i prati položaj ruku, a povezan je s HTC-ovim VR naočalama. Korisnici mogu s pomoću toga vidjeti prikaz 3D modela tipkovnice i položaj svojih ruku iznad nje, što bi im trebalo omogućiti jednostavno i brzo tipkanje, slično onom u stvarnom svijetu. Tipkovnica donosi i brojne mogućnosti prilagodbe prikaza, pa se na njoj mogu mijenjati boje, font slova, posebno označiti i pri-

lagoditi samo one tipke koje će se koristiti u nekim aplikacijama ili igrama i slično. Logitech je za početak pripremio 50 kompleta

namijenjenih programerima, a ako interes bude velik, napravit će dodatne komplete koje će potom pustiti u prodaju.

Nintendov Switch vrlo tražen, najavljen novi softver

Nintendo je nakon neuspjeha s konzolom Wii U okrenuo novu stranicu i predstavio *hybrid* imena Switch. Potražnja je nadmašila sva očekivanja pa je čak došlo i do nestašice

Switcha na nekim tržištima, nakon čega je povećana proizvodnja. U trećem tromjesečju ove godine Nintendo je prodao gotovo tri milijuna Switch konzola, a ukupan broj već je prešao 7,6 milijuna. Kako se bliži vrijeme blagdan-skog darivanja, jasno je da u Nintendu očekuju veliku potražnju. Umjesto dosad očekivanih deset milijuna prodanih konzola tijekom prve godine, nadaju se broju od čak 14 milijuna. Ako se očekivanja ostvare, prodaja Switcha tijekom prve godine bit će veća od ukupne prodaje prošle generacije, konzole Wii U, koja

je tijekom pet godina prodana u samo 13,56 milijuna primjeraka. Prodaja Switcha tijekom prve godine neće biti veća od prvog modela konzole Wii, koji je predstavljen krajem 2006. i korisnike je osvojio inovativnim načinom igranja. Tijekom prve godine prodano je oko 20 milijuna, a ukupno više od sto milijuna Wija. Nintendo želi privući nove korisnike i dodatno povećati prodaju, a predsjednik kompanije Tatsumi Kimishima rekao je kako će to napraviti s novim softverom za igranje koji pripremaju, iako nije otkrio detalje.

www.lofotr.no

Ako ste jedan od brojnih gledatelja Historyjeve igrane serije Vikinzi, možda će vas zanimati i malo manje fantastična interpretacija povijesti drevnih ratnika i moreplovaca sa sjevera Europe. Osim literature, uvid u nju pružaju i muzeji. Nakon surfanja po internetu najzanimljiviji nam se učinio Vikinški muzej Lofotr, smješten na otoku Vestvågøy blizu središnjeg dijela duge norveške obale. Specifičan je po tome što je na mjestu na kojem su osamdesetih godina prošlog stoljeća otkriveni arheološki ostaci vikingškog sela. S vremenom su provedene rekonstrukcije, tako da središnji dio muzeja čini starješinu kuća duga čak 83 metra i najveća je postoeća. Otok i selo Borg smješteni su praktički u skandinavskoj pustoši, što cijelu priču čini autentičnom. Stranica će vam, u kombinaciji s društvenim mrežama, dati osnovni uvid u izgled muzeja i sadržaje koje nudi. Zanimaju li vas vikingi, svakako je pogledajte. Muzej je prilično daleko od Hrvatske, a i cijena ulaznice je visoka: najjeftinija za odraslu osobu, i to izvan ljetnih mjeseci, stoji oko 15 eura. Usto, za iduću je godinu najavljeni i poskupljenje!

D. VLAHOVIĆ

WEB-INFO

The website features a header with the Lofotr logo and navigation links for Home, About, Visit, Events, News, Contact, and more. Below the header is a large image of a snowy landscape with wooden buildings. At the bottom of the page, there are three smaller images with captions: 'Vikingen-Haus 2017-12-01' (Viking house), 'Vikingen-Haus 2018-01-01' (Viking house), and 'Tunika-Aufführung 2018-01-01' (Tunica performance).

Časopis **HRVATSKI VOJNIK** s vama je od 1991.

Odsad i na društvenim mrežama.

Pratite naše
objave...

facebook.com/HrvatskiVojnikMagazin
twitter.com/HrvVojnik

Gledajte naše
filmove...

youtube.com/c/HrvatskiVojnikMagazin

Čitajte nas
i pronadite
najveći izbor
fotografija iz
OSRH...

www.hrvatski-vojnik.hr

www.hrvatski-vojnik.hr

Sve što vas zanima pitajte nas...
hvojnik@msh.hr